

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7,
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2,
— Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Hainan

Ko so se pred meseci pripravljale japonske vojne operacije na južnem kitajskem območju, sta francoska in angleška vlada uradno opozorili v Tokiu, da bi mogla razširitve vojaških podjetij na področje otoka Hainana roditi prav neprijetne komplikacije. Francozi so celo poslali nekaj svojih oboroženih sil ter z njimi zasedli neznatno otočje Parcel, ležeče sredi morja nekaj južnovzhodno od Hainana, čes da pripada po starih pravicah k francoskemu političnemu področju Indokine. Že takrat je nastala prav huda napetost in v časopisju so se pojavile ostre polemike, v katerih so kazali Japonci veliko ofenzivnost. Vendar se je končno burja podela, ne da bi bila zanesla japonsko osvajalno podjetnost dalje od ustja velike reke Sikiang, kjer ji je padel v roke lahek plod, veliko južnokitajsko pristanišče in trgovsko središče Kanton.

Te dni je svet nenadoma presenetila vest, da so Japonci vendarle zasedli tudi južnokitajski otok Hainan. Inozemski opazovalci so bili opazili japonske pomorske priprave blizu Hongkonga, toda smatrali so, da so naperjene drugam. Pričakovali so namreč, da se pripravljajo japonska ekspedicija v morsk zaliv Pakoi, ki leži že povsem v bližini francoske Indokine, z nalogo, da prodre od tod v notranjost vzdolž francoske meje ter odreže možnosti, da bi se še nadalje dovažale vojne in druge potrebščine za Kitajce preko ozemlja francoskih kolonij. Ta ekspedicija se je že dolgo napovedovala in pričakovali so jo prav za sedanjí čas. Toda namesto tega so se transportne ladje v spremstvu vojnega brodograja obrnile proti Hainanu ter na njem izkrcale vojsko. Vsa zadnja poročila soglašajo v tem, da Kitajci niso mogli nuditi resnega odpora in da so imeli Japonci ob svojem zasedanju lahek posej. Očitno so se v kitajskem vojnem vodstvu zanašali na francosko-britansko svrilo, nadejajoč se, da si Japonci ne bodo upali zoper voljo zapadnoevropskih velikih sil začeti vojaške akcije na Hainanu.

Japonski udar zoper ta otok je vzbudil v Parizu in Londonu ogromno vznemirjenje. Vzroki ležijo na dlani. Hainan je komaj dobrih 200 km oddaljen od obale francoskega kolonialnega ozemlja v Indokini, od njega tudi ni daleč do britanske posesti na Malaki, v Singapuru ali na Borneu, a še manj do ameriških Filipinov. Tudi holandska Indonezija se more čutiti prizadeto. Res da hitijo iz Tokia zagotavljati, da nimajo nikakih teritorialnih osvajalnih namenov, toda iz Pariza in Londona so že zgodaj opozarjali na nevarnost, da bi si Japonci mogli urediti na otoku imenitno vojno luko, odkoder bi mogli s podmornicami ogražati morje daleč proti jugu, podobno kakor bi mogli z zračno bojno silo posegati daleč v področje evropske kolonialne posesti ob Južnem kitajskem morju. Hainan v japonski posesti pomeni daleč na jug pomaknjeno japonsko borbeno postojanko, ki bi mogla v dani priliki čez noč postati sila opasna.

Dobro se vidi, da v Parizu in Londonu niso pričakovali, da bi želeli Japonci še v zadnjih fazah svojega kitajskega podjetja sprožiti komplikacije z evropskimi silami radi Hainana. A ker se je proti pričakovanju tako zgodilo, se more presoditi, kako ugodno smatrajo svetovnopolično situacijo za svoje osvajalne namene. Da bi šlo samo za preizkus, koliko je trdna zasnova francosko-britanskega sodelovanja, kakor se tu in tam domneva, se zdi preslab vzrok za drzno podjetje. Bolj verjetno je, da v Tokiu kratko malo ne verjamejo, da bi bili zapadni vele-sili sposobni za kakršnokoli resnega upoštevanja ter respektne vredno akcijo na Daljnem vzhodu.

Japonska akcija na Hainanu tem bolj preseneča, ker se je začela v dobri, ko se je zelo poostrišlo nasprotstvo do Rusije in ko je pričakovati, da se bo na spomlad še opasno povečalo. Konflikt, ki se že dolgo vleče radi japonskih ribiških pravic v ruskih vzhodnoazijskih morskih vodah, je namreč v zadnjih mesecih zavzel že jako nevarne oblike. Rusija noče in ne more podaljšati japonskim ribičem pravice, da bi ribarili v morju od Sahalina proti severu v smislu dosedaj veljavnih pogodb; v svojem odporu se sklicuje na bojazen, da je nemogoče razlikovati, v koliko se v bednih ribiških čolnih ne potikajo v ribiče preoblečeni japonski oficirji ter vohunijo tamkaj za sovjet-skimi pomorskimi oporiči, podmornicami ter drugimi vojaško važnimi objekti. Toda tudi Japonci ne marajo odnehati in pogajanja niso dovedla do nikakega rezultata. Končno so Japonci izjavili, da bodo poslali kratko malo svoje vojne ladje z ribiči, da jih ščitijo v ruskih vodah, kar bi moglo spomlad dovesti do resnih konfliktov, posebno še, ker tudi spopadi na mandžurskih mejah znova stopnjujejo splošno napetost.

RESEN POZIV IZ AMERIKE

Ameriški zunanji minister Hull o ogražanju miru v Evropi in potrebi stalne ameriške pripravljenosti

Washington, 13. febr. o. Ameriški zunanji minister Cordell Hull je imel po radiu govor o programu svetovne razstave v New Yorku, v katerem se je bavil tudi z mednarodnim položajem in se dotaknil možnosti, da posežejo Zedinjene države v morebitno vojno. Izjavil je med drugim: Glavna stvar je, da se Zedinjene države obvarujejo pred vojno; utegnemo pa nastopiti tudi takšne okoliščine, v katerih Zedinjene države ne bi mogle nadaljevati svoje prizadevanje, da se ohrani mir. Zedinjene države morajo ojačiti svojo oborožitev, da bi se ohranil mir. Vplivati morajo na likvidacijo vseh sporov z miroljubnimi sredstvi in rušiti morajo trgovinske bariere. Ameriška politika nima drugega namena, kakor zagotoviti svetu resničen mir, da pa bo mogoča mirna ureditev vseh spornih vprašanj, je nujno potrebno, da ne bo noben narod ne izzvan ne napaden. Na izzivanja svobodni narodi ne morejo odgovoriti drugače kakor le z odločnim odporom in oboroženo silo. Dokler bo obstajala možnost izzivanja, bo sveta dolžnost ameriške vlade, da ohrani odgovarjajoče obrambne sile v mobiliziranem stanju, da jači ves mehanizem miru in sproti

odstranjuje vzroke raznih konfliktov. Svetovni mir je odvisen od tega, ali posamezne države spoštujejo mednarodno pravo in obstoječe pogodbe ter sporazume, človečanske pravice in mednarodne odnose med posameznimi državami, kakor temeljijo na obstoječih pogodbah.

Največji ameriški pomorski manevri

London, 13. febr. AA. Iz San Juana v državi Portorico poročajo: Opolnoči so se začeli največji dosedanj manevri severnoameriške vojne mornarice. Manevri se udeležuje 150 bojnih ladij, 600 letal in 6000 častnikov. Pomorske sile so razdeljene v dve stranki, v črno in belo. Obe brodogradni operirata na prostoru, dolgem 3.000 milj. raztezajočem se vse od Brazilije proti severu. Belo brodogradje ima nalogo, da se skuša približati otokom Zapadne Indije kot oporišči bodočih operacij proti domnevnim sovražnikom, črno brodogradje pa ima nalogo braniti te otoke, posebno Portorico in Devilski otok.

Kakor znano, ima celotno brodogradje Zedinjenih držav že od začetka januarja vaje na Atlantiku. Predsednik Roosevelt bo prisostvoval manevrom ob koncu tedna na križarki »Houston«. Manevri bodo trajali dva do tri tedne.

Odpoklic italijanskih vojnih ladij iz Južne Amerike

Rim, 13. febr. br. Italijansko mornariško ministrstvo, je danes brzojavno pozvalo 7. italijansko eskadro, ki je na turneji po Južni Ameriki, da opusti nadaljnje že napovedane obiske v nekaterih južnoameriških lukah in se vrne v Italijo.

General Lutze nujno pozvan iz Libije v Nemčijo

Tripolis, 13. febr. br. Že nekaj dni se mudi v Libiji šef narodno-socialističnih napadalnih oddelkov general Lutze kot gost italijanskega guvernerja maršala Balba. Danes je prejel iz Berlina brzojavno obvestilo, da mora na Hitlerjevo zahtevo nemudoma odpotovati nazaj v Nemčijo.

Potovanje gibraltarskega guvernerja po Maroku

Pariz, 13. febr. w. Kakor poročajo iz Casablance, je bil gibraltarski guverner sir Ironside, ki je prispel na uradni obisk v Maroko sprejet z velikimi svečanostmi. Njegovo potovanje po Maroku bo povod za velike manifestacije francosko-angleškega prijateljstva.

Angleški manevri pri Gibraltarju

London, 13. febr. br. Prihodnji teden se bodo pričele okrog Gibraltarja velike vaje angleškega sredozemskega in domovinskega brodograja. Pri njih bo sodelovalo 55 vojnih ladij iz Portsmoutha in 40 ladij z Malte, med njimi bo 9 dreadnoughtov. Vaje bodo trajale 14 dni. Domovinsko brodogradje se ne bo takoj po vajah vrnilo v Anglijo, nego bo ostalo na Sredozemskem morju do 20. marca.

Vprašanje Bonnetovega obiska v Berlinu

Pariz, 13. febr. b. Kljub uradnim demantijem krožijo še vedno vesti o bližnjem obisku zunanjega ministra Bonnet v Berlinu. Pripisujejo jih želji nemške vlade, da bi posredovala v francosko-italijanskem sporu. Formalno bi se lahko nemška vlada sklicevala pri teh svojih prizadevanjih na francosko-nemško izjavo od 6. decembra lanskega leta.

Danes bo pogreb Pija XI.

K izvolitvi naslednika so kardinali že na potu v Rim iz vseh delov sveta

Rim, 13. febr. o. Še zmerom ni natanko znano, kdaj se bo pričel konklave za izvolitev novega papeža. Po nekaterih verzijah se bo sestal že 26. t. m., ako bodo že prispeli v Rim kardinali iz Amerike. Po drugih informacijah se bo konklave pričel 1. marca. Vsekakor žele vatikanski krogi, da bi se tega konklave udeležili vsi kardinali. Nekateri kardinali iz najbolj oddaljenih škofij bodo deloma potovali z letali, da bi prispeli pravočasno v Rim. Kardinali iz Evrope so po večini že tukaj. Tudi dva kardinala iz Zedinjenih držav sta že na potu. Vozita se z italijansko motorno ladjo »Rex«.

Vse potrebne priprave za konklave vodi trilateralni kardinalski odbor, v katerem sta poleg državnega tajnika kardinala Pacellija še kardinala Caccia-Dominioni in Canali.

Priprave za pogreb papeža Pija XI. so bile medtem dovršene. Pogreb bo jutri popoldne ob 16. Udeležili se ga bodo vsi v Rimu se nahajajoči prelati. Pogreb se bo vršil po starem ceremonialu. Truplo Pija XI. bo položeno v tri krste, cipresno, svinčeno in hrastovo. Priložili mu bodo po 17 zlatih, srebrnih in bronastih svetinjer ter pargamentni dokument v kovinski cevi, na katerem bodo obeleženi vsi glavni dogodki iz pokojnikovega življenja in pontifikata. Krsto s truplom bodo nosili kaplani bazilike in člani švicarske garde. Iz kaple sv. zakramenta ga bodo po cerkvenih obredih odnesli pred glavni oltar v baziliki od tam k sosednemu oltarju in nazadnje v podzemski prostore bazilike, kjer bo začasno položeno poleg grobnice papeža Pija X.

Tudi danes so se velike množice ljudstva v baziliki sv. Petra poslavljale od po-

kojnega papeža. V baziliki so bili danes dopoldne tudi tretji simbolični pogrebni obredi s službo božjo.

V baziliki sv. Petra

Rim, 13. febr. AA. Sv. kolegij kardinalov je sklenil, da se bo pogreb papeža Pija XI. vršil jutri, v torek, ob 15. uri. Vse dotlej bodo Rimljani imeli še priložnost defilirati pred truplom pokojnega verskega poglavarja in mu izkazovati poslednjo čast. Papežovo truplo, obeleženo v papeško oblačilo, počiva na slavnostnem odru, okrašenem s škrlatom in zlatom, pod velikim baldahinom. Švicarska papeška garda stoji na častni straži.

Sožalje angleškega kralja

Vatikan, 13. februarja, AA. Ob smrti papeža Pija XI. je angleški kralj Jurij VI. poslal kardinalu Pacelliju brzojavno sožalnico.

Zahvala kardinala Pacellija knezu namestniku

Beograd, 13. febr. p. Vatikanski državni tajnik kardinal Pacelli je poslal brzojavno zahvalo Nj. Vis. knezu Pavlu in predsedniku vlade Dragišu Cvetkoviću za izraze sožalja ob smrti papeža Pija XI.

Zadušnice v Nemčiji

Berlin, 13. februarja, AA. Danes so po vseh nemških katoliških cerkvah vršile zadušnice za papežem Pijem XI. V Berlinu pa bo zadušnica jutri in jo bo služil berlinski škof grof Preisinger v cerkvi sv. Hedvike.

Svečana avdiencia veleposlanika Dučića

Bukarešta, 13. febr. AA. Danes ob 12.30 je bil prvi veleposlanik Jugoslavije g. Dučić sprejet v svečano avdienco pri kralju Karolu II. radi izročitve poverilnice. Iz jugoslovanske veleposlaništva se je g. Dučić v spremstvu šefa dvorskega protokola generala Condesca ter osebja veleposlaništva odpeljal s kočijo na dvor. Pred njegovim avtomobilom je korakal eskadron konjeniškega polka rumunske kraljeve Marije, drugi eskadron istega polka pa je spremljal kočijo, v kateri se je peljal veleposlanik. Na koncu sprejema sta šla dva dvorska vozova, s katerim se je peljalo osebje poslanštva. Na vsej poti od jugoslovanske veleposlaništva do dvora ter na trgu pred dvorom je množica ljudstva pozdravljala jugoslovanskega veleposlanika ter vzdikala Jugoslaviji in kralju Petru II. Na dvorišču kraljevske palače je četa devetega lovškega polka kralja Aleksandra izkazala vojaško čast jugoslovanskemu ve-

leposlaniku, godba pa je zaigrala jugoslovansko himno.

Točno ob 12.30 je kralj Karol sprejel v prestolni dvorani veleposlanika Dučića, ki je kralju izročil svoje poverilnice.

Volitve

v Podkarpatski Rusiji

Chust, 13. febr. AA. Končni izid volitev v karpatskoruski deželni zbor je naslednji: Od celotnega števila 284.365 volilcev je bilo veljavnih glasov 263.202. Od tega števila jih je vladna lista dobila 243.557, proti pa je glasovalo 19.645 volilcev. Za vladno listo je torej glasovalo 93% vseh, ki so volili. Povprečna volilna udeležba je bila 92,5%.

Lord Runciman obolev

London, 13. febr. br. Predsednik lordске zbornice Runciman, ki je znan po svoji nesrečni misliji v Češkoslovaški, je resno obolev.

men se sistematično izriva trgovina drugih držav, promet po Jangtseju in Sikiangu se ovira za druge ter omejuje le na oni del, ki ga morejo v naznačene namene kontrolirati japonske zasedbene oblasti. Zunanji opazovalci sicer dvomijo, da bi se mogel Japoncem ta grandiozni načrt posrečiti, toda v To kiu povsem resno računajo z njegovo izvršljivostjo; nadejajo se tedaj, da bodo mogli v določeni dobi prevaliti velika bremena vojnega podjetja na rame poražene Kitajske ter s tem zlomiti še zadnji odpor.

Za vso dobo japonske invazije na Kitajskem je značilno, da se Japonci niti najmanj ne ogibajo možnostim konfliktov z evropskimi silami. Tej taktiki ostajajo zvesti tudi sedaj, ob uvodu v spomladansko kampanjo, pač znamenje, kako ugodna se jim zdi mednarodna situacija.

Anglija in Francija se še nista odločili

Pariz in London čakata še na nove informacije, preden se odločita glede priznanja Francove vlade

Pariz, 13. febr. w. Poslanska zbornica je sklenila, da jutri dopoldne ne bo imela seje, da bi tako omogočila vsem ministrom udeležbo pri seji ministrskega sveta, na kateri bodo razpravljali o odnosih med Francijo in Španijo. O vprašanju, ali naj Francija prizna Francovo vlado de jure ali de facto, obstojajo v francoski vladi zelo različna mnenja, zaradi česar se bo na jutrišnji seji vlade razvila o tem zelo živahna debata. Zagovorniki priznanja Francove vlade de facto, namreč postopnega priznanja, so oni člani vlade, ki so bili pred polomom republikanske fronte v Kataloniji za uradno posredovanje Francije v Španiji.

»Paris Midi« ugotavlja, da vplivajo na francosko zunanjo politiko zlasti v španski zadevi še vedno notranjepolitični predsodki. Menijo, da se bo ministrskemu predsedniku Daladieru posrečilo doseči v vladi v tej zadevi soglasje. Senator Leon Berard bo odpotoval v Burgos po nove informacije, preden se bo francoska vlada odločila za priznanje španske nacionalistične vlade.

London, 13. febr. o. V poučenih krogih izjavljajo, da je položaj glede priznanja Francove vlade kljub dosedanjim pogajanjem še vedno nepregleden. Zato se še ne more pričakovati v najkrajšem času odločitev v tej zadevi. Vlada je v stalnih stikih s francosko vlado. Potrebna bo še cela vrsta ugotovitev in razjasnitev, pre-

den bo prišlo do končne odločitve. Dočim je položaj v vojaškem pogledu jasen, se pojavljajo v političnih ozirih vedno novi načelni pomisleki. Izprememba dosedanje stališča bo odvisna od načelnih proučitev v vladi sami, vendar pa se ne more reči, kdaj se more računati s končno odločitvijo.

Zagovorniki republikancev v Londonu si prizadevajo, da bi vplivali na Madrid, naj se spriznani s svojo usodo in se prične pogajati o kapitulaciji. Splošno sodijo, da bo angleški vladi uspelo doseči pri generalu Francu znatne koncesije v prilog republikancem in milejše pogoje za preddajo vse centralne Španije.

Irska priznala Francovo vlado

London, 13. febr. br. Akcija irskih teroristov v Angliji še vedno ni popustila. Davi je hči nekega lorda našla v nekem vlaku dve bombi, ki sta bili pripravljene za eksplozijo. Tretjo bombo so našli policijski organi na cesti v bližini Londona.

Tudi Švica

Zeneva, 13. febr. br. V tukajšnjih političnih krogih so se v zadnjih dneh razširile govorice, da bo tudi švicarska vlada v najkrajšem času priznala nacionalistični režim v Španiji. Nacionalistični diplomati so že dalje časa mude v švici in dejansko uživajo vse diplomatske pravice.

Kitajske priprave na dolgotrajno borbo

Čangkajškov gospodarski obrambni načrt — Čungking gospodarsko in finančno središče Kitajske

Čungking, 13. februarja, b. V notranjem gospodarskem razvoju Kitajske se vedno bolj kažejo globoke spremembe, ki nakazujejo počasn, načrten odpor proti Japoncem. Kitajci so po padcu Kantona in Hankova spoznali, kako nevarno je za Kitajsko, ako odstopa Japonski večja mesta z izbornimi zgrajenimi proizvodnimi napravami. Zato so se odločili, da te svoje gospodarske osnove v bodoče ne bodo več zanemarjali in da bodo pravočasno poskrbeli za to, da rešijo iz zasedenih pokrajin kar največ svojih gospodarskih dobrin. Ta sprememba se je prav za prav pokazala že pri padcu Hankova v zelo ugodni obliki za nadaljnji kitajski gospodarski razvoj. Dočim so Kitajci iz Šanghaja rešili na primer komaj desetino svojih gospodarskih naprav in svojih tvorniških podjetij, so rešili kasneje iz Nankinga in Hankova že neprimerno več. Iz pojasnil gospodarskega ministra je razvidno, da niso Japonci ob svojem prihodu v Hankov prevzeli v svoje roke niti ene važnejše kitajske tvornice.

Čangkajšek je že pred meseci odločil, da se mora glavno kitajsko odporno središče prenesti v pokrajino Sečuan. Njegov umik na zapad se je že doslej izkazal kot pravi. Do 1. decembra lanskega leta je bilo iz osvobojene Kitajske odnešenih na zapad za 63.400 ton raznih strojev in pisarniških naprav, ki so predstavljale inventar 341 tvorniških podjetij. Polovico teh naprav je pripadalo nekdanjim tekstilnim tvornicam na zasedenem ozemlju. K temu je treba dodati še številne arzenale, tvornice železa in jekla, kemične tvornice in tvornice za montažo letalskih delov.

Čungking, nova prestolnica Čangkajškove Kitajske, je sedaj središče tega preropenega gospodarskega življenja, saj deluje že sedaj v mestu in okolici okoli 140 novih tvornic, ki so bile v glavnem prenešene semkaj iz Šanghaja, Hankova in drugih mest. Med njimi je 54 tvornic

kovinske industrije, 20 kemičnih tvornic, 18 tiskarniških podjetij, 4 predelnic, 4 tvornice porcelana in stekla itd. V Čungking so Kitajci prenesli tudi tri kompletne rudniške naprave. Ker so se v zadnjem času preselile v Čungking tudi razne banke, je nova prestolnica postala tudi nekaj finančni centrum nacionalne Kitajske.

Posledice te velike gospodarske prese-litve od vzhoda na zapad, ki je obvarovala Kitajsko pred milijardnimi izgubami, obenem pa rešila problem zaposlitve vseh kvalificiranih delavcev in strokovnjakov, se še ne dajo pregledati. Dejstvo pa je, da se je že sedaj pokazalo pomanjkanje sposobnih delovnih sil, četudi se je na primer samo iz Hankova preselilo v Čungking okoli 30.000 delavcev. Za obrnco industrije skrbí seveda država sama v prvi vrsti, tako da je okoli 90% vse industrije pod neposredno državno kontrolo, kar ima v vojnem času nedvomno izredne prednosti, ker je obramba države zagotovljena tako tudi z gospodarske strani.

38 kitajskih letal uničenih

Tokio, 13. febr. AA. Agencija Domej poroča iz fronte pri Kansuju, da so včeraj popoldne japonska letala priletela nad mesto Lančov, prestolnico pokrajine Lansu, in zadelo na 40 kitajskih letal. Pri tem letalskem spopadu je bilo sestreljenih 18 kitajskih letal, na letališču samem pa je bilo uničenih še 20 letal. Razen tega so Japonci bombardirali tudi sovjetsko skladišče orožja v bližini Lančova.

Hitler v Hamburgu

Hamburg, 13. febr. AA. Državni kancelar Hitler je ob 16.11 prispel v Hamburg. V njegovem spremstvu so poveljnik nemške mornarice admiral Röder, zunanji minister Ribbentrop in nekatere druge ugledne osebnosti.

Hitler bo jutri prisostvoval splošni prve nemške 35.000 tonske vojne ladje.

Pred sestankom skupščine

Predsedniška kandidata sta bivša ministra Simonović in Čvrkić — Novi proračun — Napeto pričakovanje deklaracije — Vlado bodo podpirali vsi poslanci JRZ

Beograd, 13. febr. p. Na svoji prihodnji seji, ki bo najbrž v sredo, se bo narodna skupščina konstituirala. Kot predsedniška kandidata se imenujeta bivši ministri pravde Simonović in bivši minister pošte Čvrkić. V tem, da je g. Simonović eden onih redkih senatorjev, ki ni odložil svojega poslanskega mandata, vidijo mnogi potrdilo da bo izvoljen on. Pristasi g. Čvrkića ugovarjajo, češ da je g. Simonović pripadal najhujšemu krogu dr. Milana Stojadinovića, akoravno je bil poprej (1. 1936) med avtorji znane ostre senatske resolucije proti Stojadinovićevi vladi.

Takoj ko bo narodna skupščina konstituirana, se bo novo predsedništvo skupno s predsedništvom senata predstavilo kraljevemu namestništvu in že drugi dan bo z ukazom otvorjeno izredno zasedanje obeh zbornic. Sledila bo volitev stalnih skupščinskih odborov predvsem finančnega odbora ki bo takoj vzel v razpravo proračun za leto 1939-40. Vlada je podvrgla že pripravljeni proračun Stojadinovićevega režima manjši reviziji z ozirom na dejstvo, da je bil ta proračun navzlic poslabšanju gospodarskega stanja zopet za 700 milijonov večji od tekočega. Proračun se je zdaj na skokoma višal. L. 1937-38, ko je bila konjunktura na višku, je znašal 10.910 milijonov, letos znaša 12.180 milijonov, za novo proračunsko leto pa naj bi se povzela na 12.880 milijonov. Vlada se nada, da bo finančni odbor opravil svoje delo v rekordnem času, tako da bo plenumu narodne skupščine ostalo najmanj 14 dni za proračunsko razpravo. Iz narodne skupščine mora proračun še v senat, zadnji rok za odobritev pa je 31. marec.

Posebna važnost se pripisuje finančnemu zakonu, ki je bistven del proračuna. V tem zakonu bodo pooblastila za revizijo političnih zakonov, predvsem za novi volilni zakon. Z odobritvijo proračuna bo nagoda narodne skupščine končana. Vlada bo o svojem programu podala deklaracijo, vendar se ni gotovo ali takoj po konstituiranju narodne skupščine ali pa še ob pričetku proračunske razprave. Vsekakor pa bo debata o deklaraciji združena s proračunsko debato da se prihrani čas. Od vladne deklaracije bo odvisna tudi nadaljnja taktika opozicije, ki je, kakor se zdi, v tem oziru že storila primerne sklope.

Previranje v krogih poslancev JRZ se je ustavilo. Dr. Stojadinović se je v svesti si svoje slabosti, očitno odločil za drugo taktiko ter nasvetoval sedaj tudi onim maloštevilnim poslancem, ki so mu še ostali zvesti naj podpirajo vlado. O tem poročata tudi današnje »Vreme« ki pravi, da bodo vsi poslanci JRZ glasovali za Cvetkovićevo vlado. To svoje novo stališče utemeljuje s tem, da je tudi vlada g. Cvetkovića sestavljena iz članov JRZ in da ima posebne

naloge, pri katerih jo morajo podpirati vsi disciplinirani člani vlade. Dr. Stojadinović pa je še vedno predsednik JRZ in ima tako v rokah pozicijo, ki mu daje še izvestne možnosti, dokler obstaja JRZ.

Mnogo se v parlamentarnih krogih komentira dejstvo da so skoraj vsi senatorji, ki so bili izvoljeni za poslance, odložili svoje poslanske mandate ter si raje obdržali senatorske. Tako je storil tudi senator dr. Kulovec, o katerem se je nekaj časa govorilo, da bo vodil slovenske poslance v narodni skupščini.

Skupščina se sestane v četrtek

Beograd, 13. febr. p. Predsednik verifikacijskega odbora Vojko Čvrkić je sklical narodno skupščino za četrtek 16. t. m. ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu bo izvolitev novega predsedstva.

Popoln sporazum v JRZ

Beograd, 13. febr. AA. Danes popoldne so se sestali na seji člani izvršilnega odbora JRZ p. predsednik dr. Milan Stojadinović in podpredsednik dr. Anton Korošec in dr. Muhamed Spaho. Na seji je bil tudi ministriški predsednik in notranji minister Dragiša Cvetković. Predsednik Cvetković je obvestil izvršilni odbor o sestavi in bodočem delu svoje vlade, nakar je odbor JRZ sklenil 1. da JRZ v celoti podpira vlado Dragiša Cvetkovića, 2. da JRZ kot stranka v vsem nadaljuje svoje delo v slogu in edinstvu (iz pisarne glavnega odbora JRZ 13. februara 1939).

Beograd, 13. febr. AA. Danes popoldne je pred ministriškim predsednikom in notranjim ministrom Dragišo Cvetkovićem zaprisel zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković.

Prihod zunanjega ministra v Beograd

Beograd, 13. febr. AA. Zunanji minister dr. Cincar-Marković ki se je sredi prijeljal v Beograd, je dopoldne prisegel pred predsednikom vlade in notranjim ministrom Dragišo Cvetkovićem in prevzel posle svojega resora.

Audienca ministra Čejovića
Beograd, 13. febr. AA. Nj. Vis. knez namestnik je blagovolno sprejel v audienco ministra za telesno vzgojo Djura Čejovića.

Patriarh Gavril pri predsedniku vlade

Beograd, 13. febr. AA. Patriarh Gavril je dopoldne obiskal predsednika vlade in notranjega ministra Cvetkovića.

Flamci za avtonomijo

Novo ovire za uspeh mandatorja Jasparya pri sestavi nove belgijske vlade

Bruselj, 13. febr. br. Zdravnik dr. Martens je podal ostavko kot član flamske akademije znanosti in umetnosti, vse velike kulturne flamske kulturne organizacije pa so imele danes konferenco, na kateri so se izrekli za Martensa. Na konferenci so ponovno izrazile zahtevo po avtonomiji flamske dežele. Pristale so na postopno uvedbo flamskih avtonomnih pravic, v najkrajšem času pa se mora Flandriji priznati vsaj kulturna avtonomija.

O vsem tem razpravlja danes vladni organ »Libre Belgique«, ki napoveduje velike notranje politične težave. List meni, da Jaspary, ki je dobil mandat za sestavo no-

ve vlade, ne bo uspelo najti niti začasne rešitve belgijskih notranjopolitičnih vprašanj. Prav flamska konferenca v Anversu je imela ta pomen, da Jaspary onemogoči njegovo mislo.

Bruselj, 13. febr. AA. List »Metropole d'Anvers« je objavil, da je dr. Martens v soboto zvečer podal ostavko kot član flamske medicinske akademije, kar pa demantirajo.

Bruselj, 13. febr. AA. Tu so prišli na sled vohunski aferi. Pet ljudi so aretirali. V poučenih krogih morejo ničesar izdati, tako velika se zdi ta afeta.

Delikatna afeta nemških novinarjev v Parizu

Politično rovarjenje poročevalcev nemških listov v Franciji — Hišne preiskave in aretacije v Parizu

Pariz, 13. febr. o. Nemški poslanik v Parizu grof Weizsacker je bil danes dopoldne pri zunanjem ministru Bonnetu, da bi se informiral o ukrepih, ki jih je francoska policija izvršila proti nekaterim nemškim novinarjem v Parizu. Policija je namreč odkrila afero, katere razvoj je že dalj časa skrbno zasledovala. Več nemških novinarjev je bilo že ob neki priliki izgnanih iz Francije zaradi vohunstva, nekatere od njih je takrat rešila diplomatska intervencija.

Nova afeta je z mednarodnopolitičnega vidika zelo delikatna, ker je prišla na dan komaj dober mesec po podpisu francosko-nemškega pakta. Policija je izvršila v zvezi s to afero celo vrsto hišnih preiskav, tako predvsem pri predsedniku društva nemških novinarjev dr. Krugu, poročevalcu lista »Deutsche Allgemeine Zeitung«, pri korespondentu lista »Berliner Börsenzeitung«, Henriku Baronu in drugih. Baron, njegova žena in sodružnik Hack so bili aretirani. Iz Francije je bilo istočasno izgnanih 26 Nemcev.

V francoskih političnih krogih je izzvala afeta pravo senzacijo. Znano je bilo, da se poročevalci nemških listov ne bavijo le s svojim novinarskim poslom, nego opravljajo tudi druge naloge, za katere se zanima francoska policija. To je bilo znano v ostalem tudi že v tujini iz višjih razlogov pa se afeta ni takoj likvidirala in se je marsikaj prezelo.

Basel, 13. febr. br. Na švicarsko-nemški meji pri Gruchu sta bila davi aretirana dva Nemca. Orožniki so po kratki preiskavi doglali, da pripadata narodno-socialističnim zaščitnim oddelkom. Izkazalo se je, da sta zasledovala neke avstrijske begunce ter prekoračila švicarsko mejo. Že na švicarskem ozemlju sta begunce ustavila in jih skušala pripraviti do tega, da bi se vrnili v Nemčijo, beguncem pa se je nazadnje le posrečilo zbežati. Na bližnji orožniki postaji so obvestili o dogodku orožnike ki so se ta koj podali v hribe in zares kmalu prijel oba Nemca.

Zboljšanje gospodarskega položaja Francije

London, 13. febr. AA. Finančni minister Paul Reynaud je objavil v gospodarski rubriki »Daily Telegraph« članek o ekonomski in finančni obnovi Francije, v katerem poudarja, da je sedaj kraj stabiliziran in da ima Francoska banka popolno kritje svojega normalnega denarnega obkroga. Indeks proizvodnje se je dvignil za 6 točk.

Država bo prevzela ureditev hudournikov v 3 banovinah

Beograd, 13. februarja. a. Potreba po narčnih ureditvi hudournikov v naši državi postaja čedalje večja, zlasti v zvezi z obsežnimi javnimi deli v vsej državi. Minister za gozdove in rudnike Ljubomir Pantić je odobril štiri splošne projekte za ureditev več hudournikov v drinski, vavarski in vrbski banovini. Ker je ureditev teh hudournikov v velikem javnem interesu, jo bo država prevzela v lastno režijo ter obo po zakonskih določilih financirala s 70% proračunskega zneska, banovine bodo pa nosile ostalih 30%.

Beležke

Vstop ZZZD v Jugoras

»Slovenski delavci« tolmači svojim čitateljem sporazum med Križmanovo »Zvezo združenih delavcev« in Jugoraso. Pravi, da bo povedal čisto odkrito, kaj misli o Jugorasi in nato nadaljuje:

»Kot delavski pokret je (Jugoras) usmerjen narodno in protimarksistično. Pokret se uči od trenutnih razmer doma in ne mara biti slep za razmere sosednih narodov. Zavrgel je liberalne metode in hoče biti ekskluziven. Dalje hoče biti udaren, stanovsko usmerjen, tako da moremo v njem vsaj v početnih poizkusih pozdravljati sobojevnika za korporacijski državni sistem. Zato se hočemo z njim zvezati za skupno borbo. Mnenja smo, da pri nas fašizacija delavskih gibanj ni nujna. Pokretom, ki niso več zasidrani v narodu, je po sporazumu med Zvezo združenih delavcev in Jugoraso treba vzeti vse socialne ustanove in jih dati narodnim organizacijam. Gotovo je, da se bodo stvari razvijale v tem pravcu. Prisiljena poenotenja vseh delavskih gibanj v državi z vključitvijo v Jugoras verjetno zato jutri še ne bo. Razvoj dogodkov pa ga raje pospešuje, kakor izključuje.«

Po teh mislih izgleda, da je župnik Križman prespal dogodke zadnjih dni. Zanimivo pa bi bilo izvedeti, kako so si gospodje vso stvar zamislili.

Polemika med »Slovencem« in »Hrvatsko stražo«

»Slovenec« je poročal, da sta bila na podlagi zakona o tisku ustavljena začrtebna teletipna »Nezavisnost« in »Hrvatski borac«. Ustavitev je komentiral s pripombo: »da sta bila oba dnevnika glasila skrajnega krila hrvatskih nacionalistov in da sta nastopala med volitvami proti politiki HSS in priporabljala abstinenco.«

»Slovenec« komentar zavrača njegova zagreba idejna poezistima »Hrvatska straža«, ki pravi, da je slabo informiran. Tako n. pr. ni v Zagrebu nihče smatral »Hrvatskega borca« za nacionalistični list, ker se je vedelo, da piše na račun nasprotnikov hrvatske misli, ki so ga z velikim dopanjem čitali.

Poziv »Samouprave«

Kakor beogradske »Vreme«, glasilo dr. Stojadinovića, je tudi »Samouprava«, službeno glasilo JRZ, po spremembi vlade v mnogih pogledih bistveno spremenila svoje pisanje. Opuстила je tudi več svojih stalnih polemičnih rubrik. V nedeljski številki poziva vse Jugoslovane k sodelovanju in slogi ter utemeljuje svoj poziv takole:

»Časi so tako resni, da nalagajo vsem nam največjo obzirnost. Treba se je izogibati vseh stvari, ki lahko škodujejo razpoloženju širokih ljudskih slojev. Z drugimi besedami: izogibati se moramo vseh sporov in borb, ki lahko škodujejo mednarodni ter ogražajo mir in red v državi. Vlada g. Cvetkovića smatra za svojo glavno nalogo, izvesti popolno politično pomirjenje. Nastopil je čas, da se potisnejo na stran osebne ambicije in politične občutljivosti, kakor tudi mali politični računi. Koristi naroda morajo biti danes vrhovni zakon za vse delovanje. Vlada g. Cvetkovića bo organizirala naše politično življenje na novih temeljih, ki bodo zadovoljili vsa plemena našega naroda in vse sloje prebivalstva.«

Posvetovanje srbskih strank

V nedeljo dopoldne so se sestali v stanovanju Ljube Davidovića prvaki, bivše demokratske stranke iz vse države. Na konferenci so razpravljali o političnem položaju in o reorganizaciji svoje stranke. Sklenjeno je bilo, da bo v najkrajšem času velika konferenca zaupnikov stranke iz vse države kot nekako nadomestilo za strankin kongres.

V prostorih zemljoradniškega društva »Selac« pa je bila konferenca zaupnikov zemljoradniške stranke iz dunavske, moravske in drinske banovine. Konferenci je predeloval posl. Joca Ivarović. Na posvetovanju so razpravljali o političnem položaju in bodoči akciji zemljoradniške stranke. Sprejeta je bila tudi zaupniška vodstva stranke ter odobrena taktika, ki jo zavzemajo poslanci zemljoradniške stranke v narodni skupščini.

Železniška zveza Rusije z Zunanjo Mongolijo

Kakor poročajo listi, je bila te dni svetočeno o vrnjenju zveza med sibirsko železnico in Ulan Batorjem, prestolnico Zunanje Mongolije ki je, kakor znano, pod sovjetskimi vplivom. Nova železnica je dolga 300 km in je bila dogotovljena v enem letu.

Požar na Barju

Ljubljana, 13. februarja. Nocoj, kmalu po 18., je začel goriti gospodarsko podjetje posostnika Jarca v Črni vasi na Barju. Ker je bilo v poslopuj napočenega precej sena, slame in razne krme, se je seveda ožen naglo razširil in na pomoč so morali pozvati tudi ljubljanske gasilce. Še pozno zvečer je bilo z Barja opaziti močan odsev ognja. Kolikor je znano, je zgorelo okrog 8 stantov sena, koruže itd.

Štirje delavci zastrupljeni

Ljubljana, 13. februarja. Nocoj ob 21. so bili reševalci v Ljubljani telefonsko pozvani, naj nemudoma pošljejo dva reševalna avtomobila na Verd, kjer so bili nezvestni. Dvozdaj ni znano, ali gre za žrtve kakšne eksplozije pri razstreljevanju, ali jih je morda omamila plin, ki je slučajno uhaljal iz zemlje.

Ob času našega poročila se reševalci še niso vrnili z Verda.

Proces proti atentatorju Grünspanu

Pariz, 13. febr. Sodna razprava proti Grünspanu ubijalcu pariškega nemškega poslankega svetnika Rathsa, bo meseca maja.

Pričetek proračunskega zasedanja banskega sveta

Razpravo je otvoril ban z daljšim ekspezejem o delu banske uprave v dobi od 1. 1936 do 1938

Ljubljana, 13. februarja. Desetič se je davi sestel banski svet k proračunskemu zasedanju. V njem je letos precej novih ljudi in skupno število njegovih članov je naraslo na 50. Zasedanje je kakor običajno tudi letos uvedel ban dr. Natlačen z daljšim ekspezejem, v katerem je orisal splošni pregled triletnih dobe, kar je on na čelu banske uprave.

Prva seja se je pričela davi ob 10. ob skoraj polnoštevlini udeležbi banskih svetnikov. Najprej je poslovođa banskega sveta dr. Seneković poleg otvoritvenega odloka prečital tudi odlok o imenovanju novih članov; po njem je bilo iz banskega sveta izločenih 14 članov, med njimi 10 takih, ki so bili narodni poslanci, odnosno senatorji imenovanih pa 21 novih. Ker sta dva člana lani umrla, se je torej banski svet pomnožil za 6 članov in sicer na osnovi določbe zakona o banski upravi, po kateri pritiče mestom s preko 3000 prebivalcev po en banski svetnik. Ta dejanski stan je na novo nastopil po zadnjih prekomaracijah občin v 6 primerih: v Brežicah, Laškem, Slovenski Bistrici, Ormožu, Slovenjem Gradcu in Ormožu.

Pred prehodom na dnevni red je banski svet z odobravanjem sklenil poslati vdanostne, odnosno pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, Nj. Vis. knezu namestniku, ministru, banu dr. Natlačen pa je spreporvil v spomin pokojnega papeža Pija XI.

Banov ekspeze

V svojem ekspezeju, v katerem je od poglavja do poglavja podrobno obravnaval delovanje vseh banovinskih oddelkov, je ban najprej ugotovil, da znaša proračun za prihodnje leto 136,3 milijona din in da se je v primeri z lanskim povečal za 6,3. v primeri s proračunom za leto 1935-36 pa celo za 44,3 milijona din. Povečali so se proračun obsega oddelka za 1,5, prosvetnega oddelka za 21,2, finančnega oddelka za 6,6, proračun trgovine oddelka za 0,7 milijona dinarjev.

Elektrifikacija banovine

Organizatorno je banska uprava v triletnem razdobju napredovala z ustanovitvijo škofješkega sreza, policijskega predstojništva v Kranju in elektrostrojnega oddelka pri svojem tehničnem oddelku. Elektrifikacija je bila slej ko prej med glavnimi akcijami banovine. Elektrificirani so bili predvsem kraji na Dolenskem, v Posavju in Savinjski dolini. Banovinske elektrarne zalagajo sedaj z električnim tokom 613 krajev z 275.000 prebivalci, ostale elektrarne pa v toliki meri, da je z električnim tokom preskrbljenih že 42% celokupnega prebivalstva v banovini. Dohodki od prodanega toka so se v zadnjih treh letih povzpeli za 100% na 18,5 milijona v preteklem letu, a investicije so znašale v zadnjih treh letih 24 milijonov din.

Občinski proračun

Podrobneje je ban govoril o občinskem gospodarstvu. Proračuni podeželskih občin rastejo, prevzem stroškov za vzdrževanje ljudskih šol po banovini ni učinkoval tako razbremenilno, kakor je bilo pričakovati. Proračuni podeželskih občin so dosegli lani vsoto 78,9 milijona din. Konec 1936 so znašali dolgov teh občin 62,4 milijona din, potlej pa so naglo narasli in se sedaj približujejo enoletni vsoti občinskih proračunov. Proračuni štirih avtonomnih mest pa so se v zadnjem triletnem razdobju povzpeli od 112,8 na 197,6 milijona din.

Občinski volitev je bilo v teh treh letih 475.

Gospodarski položaj

Število prekrškov je od leta 1936 do lani naraslo za 7.500, nazadovani pa so primeri prestopkov in zločinov. Pomnožili so se tudi cestno-policijski prekrški, ti pa predvsem zaradi strožjega izvajanja, ki je potrebno zaradi naraščajočega prometa. Prebivalstva banovine je v primerjavi z v. državo le 8% davkov pa plačuje 13,8, davka na poslovni promet pa celo 18%. Od 1,2 milijona prebivalcev je 60,4% kmetov, 19,5 industrijskih delavcev in obrtnikov. Od 190.000 gospodarstev jih je 160.000 vezanih na zemljiško posest, od tega pa jih zopet ima 60% manj ko 5 ha zemlje. 42.000 kmetov dolguje preko pol milijarde dinarjev. Pri vsem tem pa obdane na vsakega prebivalca banovine 1056 din davkov na leto, med tem ko plačujejo drugod povprečno le po 580 din davkov na leto.

Nato je ban podrobno govoril o posameznih kmetijskih panogah, o pozozdovanju, o urejanju hudournikov, o komasacijah in melioracijah.

Šolstvo

Število ljudskih šol se je v zadnjih treh letih povečalo za 7, število šolskih otrok za blizu 3000, število učiteljev pa za 196; nezaposlenih je še 200 učiteljev in učiteljic. Stroški za vzdrževanje ljudskih šol so se povečali od 20,2 milijona v letu 1935-1936 na 33,1 milijona din v novem proračunu 1939-1940. Zgrajenih je bilo v zadnjih treh letih 17 novih poslopij za ljudske šole. Meštanskih šol je bilo na novo otvorenih 8, srednje pa 3. Kar se tiče ljudskošolskega pouka, primanjkuje predvsem učilnic in učnih moči. Povoljne rešitve je pričakovati od decentralizacije državne uprave, ki je na vidiku. Vzdrževanje ljudskih šol po banovini se je z gospodarskega vidika izkazalo za dražje kakor običajno. Za srednje šole bi bilo treba v dolednem času zgraditi v Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti in Celju pet novih poslopij. Banovina bo morala v ta namen najti nov vir dohodkov in treba bi bilo obremeniti predvsem imovitejše samce in zakonke, ki nimajo otrok in zato nikajnih stroškov za srednjo šolo. Tudi letos bo banovina podpirala prosvetne domove, a organizirati bi bilo treba v bodoče potrebne nadržane akcije za njihov gradnjo, poleg literarnih in likovnih se bodo sedaj uvedle še glasbene nagrade.

Ceste

Banovina si prizadeva, da bi prešlo v njeno kompetenco odločanje o gradnji banovinskih cest, odobravanje okrajnih cest-

nih proračunov, mestnih regulacijskih načrtov, načrtov molitnice in obče javnih zgradb.

Krediti za vzdrževanje cest, ki znašajo po 4 do 5 tisoč din na km, so mnogo pre nizki. Cestna gradbena dela so se nanašala predvsem na zboljšanje cest in na gradnjo mostov, ki jih je bilo zgrajenih, odnosno obnovljenih 15 za skupnih 9,1 milijona din. Lani se je pričela graditi moderna cesta od Podvna proti Lescam za 10 milijonov.

Socialno skrbstvo

Socialna politika banovine se usmerja v prvi vrsti na mladinsko skrbstvo, pri čemer je omeniti predvsem zavod šolskih sester v Cernečah pri Dravogradu za vzgajanje zanemarnih in deklet, podčišne kolonije, podpiranje kuhinj in božične oskrbe siromakov, ki je že vsa tri leta poverjena karitativnim zvezam v Ljubljani in Mariboru, prihrano pasvnih krajev itd. Zaposlenost delavstva se je povečala v zadnjih treh letih za 19%. Stavk je bilo v tem razdobju 37 z 18.000 sodelujočimi. Velik pa je problem banovinskih bolnic, za katerih vzdrževanje gre letno po 10,4 milijona d.n. Z novim proračunskim letom bodo dani posebni krediti za zdravstvene pomočnice in pomočnike. Za razširitev bolnic in novo bolno v Murski Soboti bi bilo treba 60 milijonov investicijskega posojila, s katerim naj bi se gradbeni program dovršil v 4 do 5 letih.

Položaj trgovine, obrti in industrije se je malo zboljšal, zastaja pa še za on m. v. 1. 1935 ko je bilo v banovini 46.411 podjetij, medtem ko jih je bilo lani 39.390. Število članstva OUZD je sploščito naglo raslo, lani pa se je tempo naraščanja zmanjšal. Ponravile so se predvsem gradbena, gozdno-zagarska in tekstilna industrija. Povprečne delavske mezdje so se povzile od 22,51 na 25,50 din dnevno. Rudarska proizvodnja se je povečala, produkcija na se daleč zastaja za ono v letu 1929. Vohbe je v primeri s položajem pred gospodarsko krizo možnost zaposelitve in zaslužke v dravski banovini še manjša.

Posebej je ban razpravljala o obeh banovinskih hranilnicah v Ljubljani in Mariboru, ki sta morali tudi lani obdržati visoko likvidnost. Odločno se je izrazil za njuno pravico do punilnega denarja, s katerim bo moglo v obliki dolgoročnih posojil podreti gospodarstvo banovine in njenega prebivalstva.

Banov ekspeze je bil sprejet z aplavzom. Seja je bila ob 13.45 prekinjena.

Proračunska razprava

Popoldanska seja se je začela ob 16.30. Najprej je ban sporočil, da bo jutri ob 10. v stolnici maša zadušnica za pokojnega papeža; povabi je vse banske svetnike, da se je udeležijo. Radi tega jutri dopoldne ne bo seje banskega sveta, temveč šele popoldne ob 15.30.

Načelnik banske uprave dr. Pfeifer je uvedel proračunsko razpravo s poročilom o obnem oddelku in načelnik dr. Hubad o upravnem oddelku. Število banovinskih uslužbencev s stanjem 1. januarja 1939 je znašalo 1749, medtem ko je bilo njih število v začetku leta 1938 le 1647. Osebnih izdatki po predlogu proračuna za leto 1939-40 znašajo 19,33% celotnega proračuna, ako pa se odstotkejo prejemki cestarjev in bolničarskega osebja, ki po svojem bistvu spadajo med stvarne izdatke, znašajo pravi osebni izdatki okroglo 15,5% proračuna. Iz proračuna za upravni oddelk izhaja n. dr., da je v dravski banovini 1.180.395 rimokatolikov, evangeličanov živi na ozemlju banovine 26.945. izračitov je 741, muslimanov 147. Od deliktor, ki zlasti služijo kot merilo za oceno javne varnosti in obsega moralnega stanja, je bilo v dravski banovini v letu 1938 prijavljenih: 84 zločincev zoper državo in njeno ureditev, 877 zločincev zoper javni red in mir, 682 zločincev zoper življenje in telo, 192 zlonamernih požigov, 60 slučajev ponarejanja denarja, 8.887 slučajev kaznivih dejanj zoper imovino, 319 smrtnih nezdod in 204 samomorji. Skupno število cestno-politijskih deliktov, radi katerih je bilo uvedeno kazensko postopanje, je bilo v lanskem letu 13.772, prometnih nesreč pa 663.

Število prometnih sredstev je v prošlem letu močno naraslo. Regstriranih je bilo v dravski banovini v letu 1938 2780 potniških avtomobilov, 990 tovornih avtomobilov in 2905 motornih koles, skupaj torej 6.675 motornih vozil. Razen tega je bilo v dravski banovini v preteklem letu še okrog 140.000 biciklov. Napram 1. 1937 se je število potniških in tovornih avtomobilov dvignilo za 20%, število motornih koles celo za 50% in število biciklov tudi za 20%.

K proračunu obeh oddelkov je govorilo 12 banovinskih svetnikov ki so predložili večnoma želje in priporočila svojih okrajev. Večina priporočil je šla proti preobremenjenju občin, posebno za posle banovni in države v prenešenem delokrugu. Tožili so tudi, da je predpisano občinsko računovodstvo preveč komplicirano in da je prepričan preveč in dragih tiskovnih.

Načelnik banske uprave inž. Podgornik je nato z obširnimi poročili uvedel razpravo o kmetijskem oddelku. Poročilo govorilo o izboljšanju v kreditni organizaciji, o kmetijski izobrazbi, o kmetijskih ustanovah in zavodih, o posameznih panogah poljedelstva in živinoreje in slednjem o združništvu in kmetijskih organizacijah.

Po poročilu načelnika Podgornika je bila seja ob 20.15 zaključena. Prihodnja bo jutri ob 15.30.

Nemški kolonisti zapuščajo Dobružo

Buřares'a, 13. febr. h.z. »Universale« poroča iz Konstanc, da se v Dobruži živeči kolonisti pripravljajo za izselitev. Kakor se čuje, se bodo naselili v sudetskih krajih.

Vremenska napoved

Zemunska: Večja oblač

Naš naraščaj izven zakona

Številke in ugotovitve nezakonskih otrok, vredne razmišljanja

Ljubljana, 13. februarja
Pod roke nam je prišla drobna knjižica, ki jo iz Beograda razposilja po državi gospa Dara Pavlovičeva. Knjižica ima naslov »Nezakonska mati in dete« ter obravnava znani problem o ljubem in sladkem detetu ter neporočeni materi, ki mu je že pred sto leti posvetil eno izmed najlepših, najglobljih in človeško najtopleje občutenih pesmi naš Prešeren. Delce je ponatis predavanja, ki ga je ga. Pavlovičeva imela pred beograjsko žensko javnostjo pod geslom: »Nezakonska mati obtožuje družbo zaradi nekrščanskega postopanja z njenim detetom«. To je prastara tožba in je res dovolj žalostna, da nikoli nič ne zaleže in da se za takim detetom vse življenje vleče v listinah in izprichevalih sramotnih oznakah o njegovem nezakonskem rojstvu. Ključna Pavlovičeva je zelo topla občuten, njegovo ogorčenje je tem iskrenije, ker se za njeno hčerko vleče enak občutek, ki zmanjšuje otroku ugled dasi je deklica dobro vzgojena, zelo nadarjena in odlična dijakinja.

Človek se pri čitanju temperamentne obtožbe res zavzeto sprašuje, kako je mogoče v današnjih časih, ko se na vseh straneh poudarja skrb za deca, da se izvestno mu številu naših otrok čisto po nedolžnem pritisku žig sramote. Ako bi šlo za zelo redke in posamezne primere, bi to krivično ravnanje ne bilo tako silno v oči. Toda v naši državi se takih otrok rodi na desetisoče vsako leto, v nekaterih banovinah je njih odstotek zelo visok in bilo bi prav potrebno, da se odpravi ta nesodobni atribut, ki stigmatizira otroka in mu gotovo močno škodi duševnost, vcepljač mu občutek manjvrednosti. V resnici pa ti otroci niso nič slabši od onih, katerih listine ne vsebujejo sramotilne opazke. Ne-

zakončki imajo že itak mnogo drugih težav in zaprek, izhajajočih iz njih ne popolnoma neoporečnega spočetja in rojstva in le obskurantska zakrknjenost zahteva, da nosijo tudi v osebnih izkazih opazko, ki dokazuje nazadnjaško brezsrčnost družbe.

L. 1937. se je v naši državi rodilo vsega 22.511 nezakonskih otrok, kar znese približno 5% vseh živorojencev. Ako proučujemo te številke po posameznih banovinah, lahko ugotovimo zelo zanimive podrobnosti. Največ nezakonskih otrok ima savska banovina, njej sledita dunavska in dravska. V odstotkih pa je vrstni red drugačen. Povprečno največ nezakonskih otrok ima dravska — 12%, tedaj več kot dvakrat toliko, kolikor znaša državno povprečje; dunavska jih ima 10%, savska pa 8%. Te tri banovine in okrožje mesta Beograda (11%) visoko presegajo državno povprečje, dočim so ostale banovine globoko pod njim. Najbolj se mu še približuje moravska (4%), nato sledi primorska in vrbska (vsaka po 3%), najboljše pa so one banovine, kjer je prebivalstvo pretežno pravoslavne in muslimanske vere. Tako ima drinska le 2%, vardarska in zetska pa celo le 1% nezakonskih otrok.

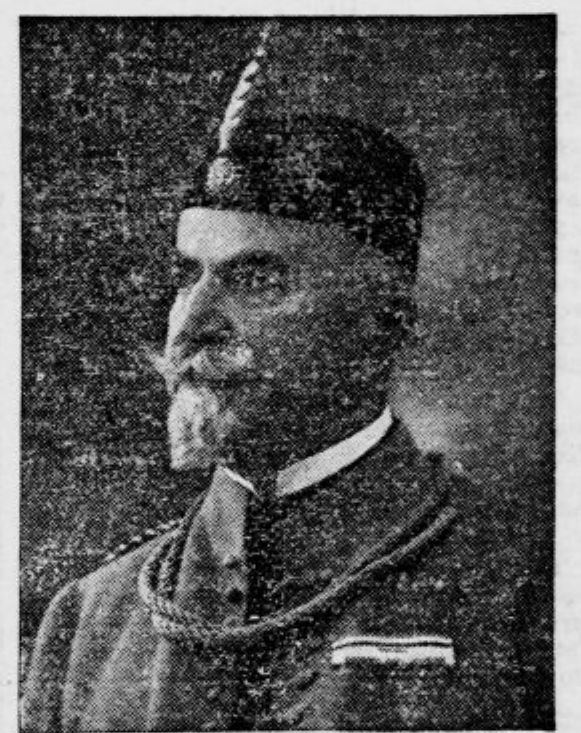
Po tej razpredelnici stoji spolna morala najnižje v dravski banovini, nekoliko boljše v dunavski in še malo boljše v savski banovini. Za ostale lahko rečemo, da stoji v tem pogledu zelo visoko zlasti one, ki imajo, kakor že omenjeno, pretežno pravoslavno in muslimansko prebivalstvo. Posebnost, da ravno naša banovina koraka na čelu vsem drugim v pogledu nezakonskih otrok in zaostaja za njo celo Beograd, je samo v toliko zanimiva, ker ni popolnoma v skladu s slovesom pobožnosti in bogomolnosti, ki ga naša ožja domovina uživa v jugoslovnski javnosti. Vendar moramo absolutno in relativno visoko število nezakonskih rojstev v dravski, savski in dunavski banovini pisati tudi na račun okoliščin, da so te banovine gostejše naseljene, ali da imajo več večjih naselbin, mest in industrijskih krajev, kjer je moralno pojmovanje odnosov med obema spoloma samo po sebi že precej zrahljano. V imenovanih treh banovinah povišuje število nezakonskih živorojenih v izdatni meri njihovo občo številko rodnosti. Ako bi teh ne bilo, bi padla rodnost v naši banovini za 3 promile, v savski in dunavski pa za dva, kar bi se prav neprijetno odrazilo na naši vsedrjavni številki rodnosti, za katero nas zavidaajo mnogi narodi, kojih bloška sila obupano peša od leta do leta. Nemci n. pr. tožijo, da imajo za l. 1938 izpadek po 600 rojstev na dan, ki bi bila potrebna, da število Nemcev narašča v dosedanj meri, še večje nazadovanje napovedujejo za l. 1940.

Iz naše statistike se lahko zaključuje: Čim višji je kulturni in življenjski standard posameznih predelov države, tem nižja je njihova rodnost in tem višje je število otrok, rojenih izven zakonske zveze. Vrbska banovina ima v primeri z dravsko ob skoro enakem številu prebivalstva skoraj dvakrat toliko porodov in dvakrat manj nezakonskih otrok. Vardarska ima za 7/10 višjo rodnost nego dravska, ima pa skoro petkrat manj nezakonskih otrok. Nezakonske matere vse države so zvišale našo rodnost v izdatni meri, osebno v zgoraj omenjenih treh banovinah. Na žalost pa je umrljivost pri teh otrokih še nekoliko večja, kar dokazuje, da so uvodoma omenjene tožbe in obtožbe ge. Dare Pavlovičeve zelo opravilne in niso v čast sodobni družbi.

do januarja 1914. Takoj po mobilizaciji je moral v vojno, iz katere se je srečno vrnil šele leta 1919. Nikoli ni zatajil sokolskega in slovenskega mišljenja. Starejši dijaki, ki so bili na poljski gimnaziji leta 1914, se toplo spominjajo plemenitega profesorja, ki jim je bil opora pri preganjanju zaradi znane dijaškega štrajka v marcu 1914.

Redki so bili takrat v Ljubljani profesorji, ki bi si upali tako javno nastopiti v sokolskem kroju in na sokolskih zletih z ognjevitimi govori. Dobro je v spominu zlet Slovenske sokolske zveze v Novo mesto 10. avgusta 1913, ko je dr. Pipenbacher v navdušenem govoru pozdravljal hrvatske in srbske Sokole. Zaradi tega govora je moral to in ono pretrpeti, ne od narodnih nasprotnikov, marveč od lastnih ljudi, ki so ga denuncirali. Pa tudi: to gorje je šlo brez

posledic preko njega. Ko je bil leta 1929 ustanovljen Sokol kraljevine Jugoslavije, ga je uprava Saveza SKJ imenovala za župnega starosta in tako praznuje brat starosta dr. Pipenbacher s svojim življenjskim jubilejem tudi desetletno starostovanj; obenem je tudi član uprave SSKJ. Prijatelji mu toplo čestitajo k lepemu prazniku!

70 let dr. Josipa Pipenbacherja

Ministrstvo prosvete o spomeniku Viteškega kralja

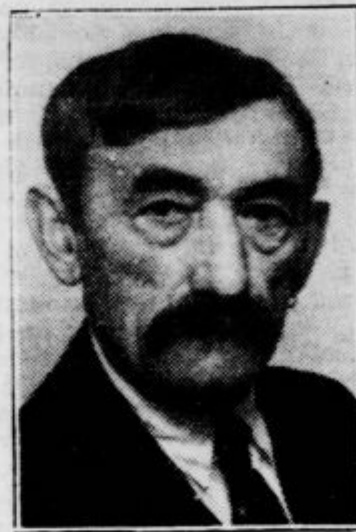
Ljubljana, 13. februarja
Odbor za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Ureditelju v Ljubljani objavlja, da je prejel od ministrstva prosvete na vlogo od 31. januarja 1939, s katero je zaprosil za odobritev sprejetega osnutka za spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju, sledečo rešitev: »Na prošnjo odbora za spomenik Viteškemu kralju in po mišljenju pisarne Nj. Vel. kralja ter po uredbi o poslovanju ministrstva prosvete, odobrujem priloženi projekt za spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju, v kolikor se tiče njegove umetniške izpeljave.«

Istočasno je odboru predložil akad. kipar Lojze Dolinar, kateremu je bil odbor oddal postavitev spomenika, naslednjo oceno, izdano od ministrstva prosvete: »Priloženi osnutek kaže, da zasnovan spomenik ustreza svojemu namenu in da je našla dostopen izraz v umetniški izpeljavi. Podstavka, konj in jezdec tvorijo organsko celoto v slogu in po vsebini. Kip jezdec kaže viteški ponos, energijo, neustrašeno odločnost junaka in veličanstvo vladarja, vrline, ki so odlično izražene v triumfalni, ritmični kretji konja, ki nosi jezdec z močjo neustrašene energije, pri čemer je pa varovan dostojanstveni in klasični mir. Na podstavku so štirje reliefi, od katerih dva simbolizirajo predstavljanje vođe vloga blagopokojnega kralja v vojnah za osvobodjenje, druga dva pa prizore iz našega udi-njenja.«

Umrl je najstarejši uslužbenec Narodne tiskarne

Ljubljana, 13. februarja

Danes v opoldanskih urah je izdihnil pomoljni strojnik Narodne tiskarne g. Alojzij Kopol. Zadel ga je kap. Po polnoči se je vrnil domov od zadnje službe, katero je prav tako vestno in točno opravil, kakor je služboval v Narodni tiskarni skoraj 30 let. V službo tega tiskarskega podjetja je stopil 1. aprila leta 1909. in se je s pridnostjo ter veliko sposobnostjo od navadnega pomožnega delavca popel do važnega

mesta pomožnega strojnika. V službi je bil zmerom vzor vestnosti in točnosti, dičila pa ga je tudi velika požrtvovalnost.

Med svetovno vojno, ko so bili skoro vsi nameščenci tiskarne mobilizirani, je včasih po cele mesece sam opravljal vse posle rotacijskega strojnika, da je mogel »Slovenski narod« kljub šikanam avstrijskih oblasti vendarle v redu izhajati.

Rodil se je 19. julija leta 1871. v Raki pri Krškem in iz svojega skromnega kmečkega doma je vzel na svojo življenjsko pot veliko ljubezen do dela, ki se je tako lepo izkazala v njegovem 30-letnem službovanju v Narodni tiskarni. Pokojnega Alojzija Kopol bomo do podjetja in uslužbenca ohranili v lepem spominu.

V počaščenje in zahvalo vzglednemu nestorju tiskarskega dela, je Narodna tiskarna izobesila na svojem poslopu žalno zastavo.

Topolšica spominu dr. Savića in Kučerove

Šoštanj, 13. februarja

V državnem zdravilišču Topolšici je bila 9. t. m. komemoracija osmi dan po tragični smrti bivšega šefa zdravilišča dr. Savića in primarja dr. Kučerove. Komemoraciji se so udeležili vsi zdravilniki z g. dr. Furlanom na čelu, administrativni upravniki zdravilišča z uradniki, bolniki, sestre in pomožna osebja.

Komemoraciji je otvoril dr. Vrščaj, dolgoletni zdravnik pri pokojnem dr. Saviću, in je s toplimi besedami orisal, kako je dr. Savić iz neznanega zdravilišča z neutrudljivim in nesebičnim delom ustvaril današnje Topolšico, ki je pod njegovim vodstvom uživala velik sloves. Istočasno je obudil spomin na življenje in delo pokojne dr. Kučerove.

V imenu uradnikov je govoril o pok. dr. Saviću in dr. Kučerovi upravniki g. Drašler. V imenu bolnikov je govoril g. Vasilij Erbes. Vidno ganjen je očrtal delo dr. Savića, a predvsem njegov pomen za bolnike in njegovo očetovsko obnašanje z njimi v najtežjih urah življenja. Trdna vera dr. Savića v zdravstvo in njegova vestnost sta budila pri bolnikih up, da na istem mestu, kjer je pokojni dr. Savić ustvaril svoje življenjsko delo, z bolečino v duši vzklíknejo: »Slava mu!« Globoko ganjeni so prisotni sledili pozivu ter dali skromno priznanje velikemu človeku in nepozabnemu zdravniku.

Nato je ga. Markovičeva govorila o delu dr. Marije Kučerove, poudarjajoč njeno materinsko obnašanje in plemenito požrtvovalnost za bolnike, posebno za otroke, ki so v njej gledali svojo mater. S tem je bila zaključena ta tožna svečanost. Drugi dan je bila v katoliški kapeli sv. maša za dušnico, katere so se udeležili vsi zdravilniki, bolniki, uradniki in sestre.

Peter Kostić, dobrotnik TBPĐ

V naših dneh so mecen posebno na Slovenskem redko sejani. Zato se zdi kratko poročilo, ki ga je poslala 7. t. m. Hranilnica dravske banovine, podružnica v Celju. Trgovskemu bolniškemu in podpornemu društvu v Ljubljani, kot neverjetna, a zelo mična zgodba.

Dne 15. januarja 1914. je umrl trgovec Pero Kostić, ki se je bil v Celje priselil iz južnih krajev. V oporoki je zapustil svojo gotovino Južnoštajerski hranilnici z naročilom, da izvrši po njegovi smrti izplačilo raznih rent njegovim sorodnikom. Vsi direktni potomci preminulega so do sedaj že pomrli, tako, da postane veljavno naslednje določilo Kostićeve oporoke: »Južnoštajerska hranilnica ima in mora naložiti znesek in obresti na novo knjižico in sicer do popolnega zneska 20.000 kron, ki naj se izroči slavnemu »Trgovskemu in podpornemu društvu v Ljubljani« kot moja reševanja za podporo, katere sem jaz hotelno od tega našega humanega društva kot povračilo stroškov v moji hudi in težki bolezni prejel.«

Tako se glasi odstavek oporoke. — Znesek 20.000 kron, ki je v tistih časih pomenjal lepo vrednost današnjih 200.000 dinarjev, predstavlja v današnji veljavi 5000 dinarjev. S tem zneskom je dana društvu sicer le možnost nudenja podpore majhnemu številu najpotrebnejših članov, zato pa je tem večja moralna vrednost tega darila po 25 letih.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani se bo v imenu svojih potrebnih

Vsako jutro - vsak večer:

zobna pasta Chlorodont

članov z iskreno hvaležnostjo spominjalo pokojnega dobrotnika, ki je znal ceniti nesebično in požrtvovalno delo slovenske socialne ustanove. Naj bi našel tudi kakega posnemovalca v slovenskih krogih.

Kostićev dar je Trgovskemu bolniškemu in podpornemu društvu blagodejen in svetel žarek pri njegovem nesebičnem delu za članstvo, obenem pa dokazilo, da hvaležnost res še ni izumrla.

Slavje bratstva v Brnu

Brno, 12. februarja

Ob obletnici pakta večernega prijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarijo so priredili jugoslovanski in bolgarski študentje v Brnu v okrilju A. D. Jugoslavije in bolgarskega A. D. »Ciril in Metod« proslavo, ki je imela namen pokazati gostom bratsko in iskreno skupno delovanje Bolgarov in Jugoslovancev. Proslava je lepo uspela. Udeležba je bila velika, prostrana dvorana Bečednega doma je bila polna do kraja. Med gosti je bil bolgarski konzul g. Jachymek, predsednik ČJ lige ravnatelj Kokranek in predsednik vseh tukajšnjih slovanskih društev prof. Kolaja.

Za uvod je zapel bolgarski akademski zbor državne himne vseh treh bratskih narodov. Nato je predsednik A. D. »Jugoslavije« inž. Mislej pozdravil goste ter v kratkem govoru orisal pomen proslave. Inž. Jambrović je potem v srbohrvaščini, inž. Hristov pa v bolgarščini natančneje obrazložil pomen in važnost pogodbe o večnem prijateljstvu. Sledili sta dve lepi recitaciji. Nato so Jugoslovani zaigrali nekoliko jugoslovanskih skladb, bolgarski pevski zbor pa je ubralo zapel bolgarske narodne pesmi. Po proslavi je bila zabava s plesom. Vsi gostje so se prav prijetno zabavali do poznih ur.

Eden ubit, drugi zastrupljen

Maribor, 13. februarja

Tragičen dogodek se je pripetil na Söbru ob priliki neke veselice, ki je bila v Loberjevem dvoru g. Franca Vračka. Veselica je privabila precej domačih fantov, pa tudi okoliških fantov. Prišli so tudi nekateri drvarji iz Ruš. Sredi veseliga razpoloženja pa je nastal po 22. uri silovit, krvav pretep. Udeleženci pretepa so segli tudi po inventarju, razbili pohištvo, šipe in okna. V splošnem metežu in gneči je obležal, zaboden v glavo in prsi, 21-letni posestnikov sin Anton Jarc iz Söbra. Glavo so mu strahotno razbili in razmesarili. Gostilna je nudila sliko popolnega, groznega razdejavanja in trpi lastnik g. Franc Vračko izdatno škodo. Glavne krivde so osumljeni trije drvarji, ki so po končanem pokolju pobegnili v neznan smer. Orožniki intenzivno poizvedujejo za njimi. Zdi se, da gre za umor iz maščevanja, ker so ga menda isti storilci napadli že na novega leta dan, pa se mu je posrečilo, da jim je pobegnil. Danes popoldne je bila obdukcija Jarčevega trupla.

V Cagoni pri Sv. Antanu v Slovenskih gorah pa so našli mrtvega na listnjaku posestnika Josipa Pučka 38-letnega posestnika Jakoba Stelcerja. Prejšnji večer je prišel Stelcer k posestniku Pučku po precej vinjen. Bil je v takšnem stanju, da se ga morali Pučkovi prenesti v listnjak, kjer je zaspal. Ker se jim je zjutraj čudno zdelo, ker ni bilo Stelcerja na pregled, so šli Pučkovi pogledat na listjak. Našli so Stelcerja mrtvega, ležečega na trebuhu. Iz ust so silile krvave pene. Danes popoldne bo obdukcija Stelcerjevega trupla. Prvotno je bilo mnenje, da gre za zastrupljenje zaradi preobilnega zažitja alkoholnih pijač, kar pa je spričo pojava krvavih pen malo verjetno.

Prijeti zaradi požiga

Krško, 13. februarja

Na Gori sv. Lovrenca, kakor se imenuje vas v krškem okraju, je nekega večera v decembru požar upepelil hišo posestnice Terezije Dimčeve. Hiša je brž pogorela, da sosedje niso mogli ničesar rešiti. Ogenj pa je ogražal tudi zidanico Alojzija Levičarja, kjer je bilo 20 hl vina. Hiša, ki je bila šele nedavno prej prepisana na Terezijino hčerko Marijo Drstvenkovo, je bila zavarovana nedavno prej. Zaradi suma požiga je bila uvedena preiskava, vendar Drstvenkovi ni bilo mogoče ničesar dokazati in je zavarovalnica izplačala zavarovalnino.

Orožništvo pa je še nadalje poizvedovalo in je zdaj pogorela pod težo slovenskega samca priznala, da je nagovorila Franca Jeleno iz Vrbske vasi in njegovo družabnico Ana Prahovo, da sta zažgala hišo, nakar sta dobila vsak po 150 din nagraje od izplačane zavarovalnine. Marijo Drstvenkovo so orožniki odvedli s seboj v Krško. Po zaključju so spotoma srečali Jelena. Čim jih je zagledal, je pobeignil v gozd. Orožniki ga niso mogli prijeti, ker jih je ovirala artilerija. Zvečer so ga pričakali pred njegovo hišo, ko je stopil komandir v hišo, se je Jelen pognal skozi okno in je prišel naravnost patrolji v roke. Prijeli so tudi Prahovo in zdaj je vsa trojica v krških sodnih zaporih.

Prihod naših smučarjev v Zakopane

Preteklo sredo je prispela na cilj letošnjih tekem za svetovno smučarsko prvenstvo jugoslovnska smučarska reprezentanca, ki je letos od obstoja JZSS najmočnejša, kar jih je kdaj nastopalo na takšni prireditvi. 15-člansko tekmovalno ekipo vodi načelnik tehničnega odbora JZSS Stane Predalič (na sliki 5. od leve v vrsti stoječih s kožuhovinastimi ovratnikom), v delegaciji pa je razen njega še več saveznih funkcionarjev, ki bodo proučevali organizacijo letošnjih Fis-tekem zaradi priprav podobne prireditve pri nas.

(Poročilo o večerajšnjih sportnih dogodkih v Zakopanem je objavljeno med sportnimi vestmi.) Foto: Schadenbeck, Zakopane.

Inž. Vladimir Vrtel

Kakor smo včeraj kratko beležili, je na kliniki v Zagrebu podlegel inž. Vladimir Vrtel, višji katastrski inšpektor, šef odseka finančne direkcije v Banjaluki. Pokojnik je bil po rodu Moravan, a je po dovršenih studijah na tehnični visoki šoli v Brnu že leta 1907. prišel kot narodno zaveden, slovansko orientiran Čeh v Slove-upravi v Ljubljani. Zaradi svoje sposobnosti in v Ljubljani Zaradi voje sposobno-

sti je bil že dve leti kasneje imenovan za predstojnika katastra v Ribnici, kjer je služboval do prevrata, nakar je prevzel katastrsko upravo v Kočevju. Leta 1920. je bil premeščen v Ljubljano kot šef katastrske uprave II. Konec leta 1928. je odšel na službovanje k finančni direkciji v Banjaluki. Od leta 1930. dalje je služboval kot šef katastrske uprave v Mariboru, od koder je bil v marcu 1936. spet premeščen nazaj v Banjaluko.

Zlasti ob tem slovesu se je pokazalo, kako priljubljen je bil vzorni češki brat v naših krajih. Slovel je kot zgledno marljiv uradnik, izven službe pa kot prijeten družabnik. Svojemu uradništvu je bil pravičen, dobrohoten stariša, strankam pa viden, korekten in ustrežljiv uradnik. Vsakdo se je lahko obrnil nanj in kolikor mu je bilo v moči, je rad ustreget. Celovito meritev je napravil brezplačno. Kot kmečki sin je zlasti dobro poznal težave kmečkega stanu in je gospodarjem rad ob vsaki priliki postregel z nasveti v tehničnih in pravnih zadevah, delujoč pri tem roko v roki s sodiščem. Tako je nestrastno obvaroval stranke pred posestnimi spori, dolgotrajnimi zemljiškimi pravdami in ne-

Nabavite si vstopnice v predprodaji

pri blagajni kina Uniona dnevno že od 11. ure dop. naprej.

SVENGALI

priredi dva velika eksperimentalna večera z izbranim, peštrim, najnovejšim sporedom IN FAKIRSKIMI POIZKUSI

Zasigurajte si sedeže!

Naval občinstva na sedeže v predprodaji je ogromen!

KINO UNION

v četrtek 16. in petek 17. t. m.

vsakokrat ob 21. uri

(Vsak večer različen spored!)

Gospodarstvo

Banovinski proračun za leto 1939-40

V zadnjih dveh letih so se izdatki banovinskega proračuna povečali za 16 milijonov din.

Proračun dravske banovine za l. 1939-40, o katerem bo te dni razpravljala banska svet, je sestavljen po istih načelih, kakor je bil sestavljen proračun za tekoče proračunsko leto. Medtem ko je že tekoči proračun za 9 1/2 milijona din večji nego je bil proračun za leto 1937-38, je proračunski predlog za prihodnje proračunsko leto ponovno povišan za 6,3 milijona din. V dveh letih se je torej proračun povečal za skoro 16 milijonov. Proračun banovinskih podjetij kaže povišanje za okrog 9 milijonov din predvsem zaradi razširjenega poslovanja Kranjskih deželnih elektrarn, katerih proračun je narasel od 16 na 21 milijonov din.

Ce posamezna poglavja predloga novega proračuna primerjamo z ustrežajočimi poglavji tekočega proračuna (brez banovinskih podjetij) tedaj dobimo naslednje sliko (v milijonih din):

	prorač. predlog razl.	1938-39	1939-40
občini odd.	6.79	7.19	+ 0.40
upravni odd.	1.26	1.32	+ 0.06
kmetijski odd.	9.83	9.53	+ 0.27
prosvetni odd.	22.62	25.57	+ 2.95
tehnični odd.	37.55	40.07	+ 2.52
narodno zdravje	12.75	12.94	+ 0.19
financijski odd.	19.67	18.91	- 0.76
trgovina, obrt, ind.	2.83	3.22	+ 0.39
prispevek ban. podj.	16.01	16.29	+ 0.28
rezervni krediti	1.00	1.00	—
Skupaj	130.01	136.30	+ 6.29

Proračuni občnega kmetijskega in tehničnega oddelka so narasli pred vsem zaradi povišanja števila uradništva. Skupno število uslužbencev je naraslo za okrog 100.

Upravni oddelki

Proračun upravnega oddelka je v glavnem nespremenjen. V tem proračunu vidimo med drugim podpore za sanacijo cerkvenih občin v višini 100.000 din, podpore za gradnjo in popravilo ter opremo cerkva v višini 150.000 din in za pomoč občinam pri odplačilu dolgov v višini 180.000 din (150.000). Podpora za gasilstvo pa je povišana za 180.000 din. Nespremenjena je ostala postavka 180.000 din za zaupne zadeve po § 22 zakona o državnem računovodstvu.

Izdatki oddelka za kmetijstvo

V proračunu kmetijskega oddelka je povišan izdelek za poučna kmetijska potovanja, za konference in ankete od 25.000 na 40.000 din, za predavanja in tečaje je predvidenih 7000, za kmetijske razstave 20.000, za podpore za študij na kmetijskih fakultetah 30.000 in posebno izobrazbo kmetijskih strokovnjakov 20.000. Prispevek zasebnim kmetijsko-gospodarskim šolam znaša 80.000, za podpore in izdatke kmetijskih gospodinskih tečajev 110.000, za izpolnjevanje kmetijskih gospodinskih učiteljev pa 20.000 din.

Za kmetijsko nadaljevalno šolstvo (izobrazba učiteljev in pouk na šolah) je določenih 350.000 din, za semenogojstvo in za banovinski semenski fond pa je določenih 205.000 din. Prispevek za nabavo strojev znaša 30.000 din, za izboljšanje travnikov 100.000 din, za silose 60.000 din in za hmeljarstvo pa 70.000 din. Za govedorejo licenciranje nagrade, nabave bikov, za premiranje, za nabavo rodovniških plemenjakov in za podpore selekcijskim zvezam je določenih 450.000 din, za svinjerejo 100.000 din, za konjerejo 100.000 din, za ovčarstvo 50.000 din, za perutinarstvo 50.000 din in za čebelarstvo 30.000 din. Za

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG Zagreb,

GAJEVA 8. ILICA 15. obvešča neobvezno:

Pri današnjem žrebanju V. razreda 37. kola državne razredne loterije so bili izžrebani sledeči dobitki:

Din 200.000.— št. 99298	Din 60.000.— št. 58460
Din 35.000.— št. 20875	Din 30.000.— št. 27824 47125
Din 25.000.— št. 32319	Din 20.000.— št. 27977 37891 80264 93746
Din 15.000.— št. 9768 21927 39588 87089	Din 12.000.— št. 29733 57598 77202 91058 92333

PO DIN 10.000.—

226 1049 2203 5376 12830 14155 21419	25805 26803 29765 41013 41952 42217 48543
49947 51019 74782 80955 97578 99066	

PO DIN 8.000.—

2524 4142 6825 23928 23990 25122 25842	26183 30547 31430 32856 34325 36343 42705
43967 44051 47573 50997 54855 61687 71618	79546 79902 81386 83246 87556 91037 94084 97777

PO DIN 5.000.—

2478 10236 10720 15838 21255 32334 33880	34310 42461 47847 55130 84879 94680 96065 99041 99748
--	---

PO DIN 3.000.—

6962 12720 13554 15850 24851 28667 30789	36293 40138 42958 44970 50178 54146 57229
58111 58338 60949 60604 71599 73013 71431	80181 83435 90806 91993

Nadležje po bilu izžrebanih še 2300 dobitkov po Din 1.000 —

Popolno uradno listo dobitkov, izdano in kontrolirano od same državne razredne loterije, torej brez vsakega posredstva, priloženo vsakemu izžrebanju.

Sledeče žrebanje V. razreda 37. kola 14. februarja 1939.

ureditev gnojšč in za nabavo sesalk je določenih 300.000 din, postavka za mlekarstvo pa znaša 200.000 din (doslej 150.000). Za vinogradništvo je določenih 1.261.000 din (doslej 1.315.000), od tega en milijon za brezobrestna posojila vinarjem, gradnikom za obnovo vinogradov, za sadjarstvo in vrtnarstvo je postavka znižana na 280.000 din (doslej 300.000), za družbene in kmetijske organizacije pa na 250.000 din (298.000). Od tega odpade 100.000 za pomoč kmetijskim organizacijam in stanovskim organizacijam ter za kmetijski tisk. Prispevki k oskrbnim govecem kmetijskih šol znašajo 580.000 din, postavka za gozdarstvo znaša 153.000 din, za urejanje hudournikov pa 740.000 din.

Vzdrževanje ljudskih šol in podpore društvom

Proračun prosvetnega oddelka se je povečal za skoro 3 milijone. Predvsem je narasel prispevek za vzdrževanje ljudskih šol od 16,5 na 17,3 milijona din. V ostalem vsebuje to poglavje prispevke in subvencije. Tako znašajo podpore kulturnim in prosvetnim društvom 20.000 din, za ljudske in mladinske knjižnice 15.000 din, za odkup publikacij in podpore za iste in časopise 25.000 din, za pospeševanje p. osvetle v obmejnih in narodno mešanih krajih 80.000 din, podpore za izobrazbo učiteljev v tečajih 5.000 din, prispevek študijskemu skladu ter podpore za znanstveno izpopolnjevanje in ekskurzije 40.000 din za ljud ke univerze 10.000 din, za prosvetno propagando 10.000 din, in za analifabetske tečaje 10.000 din.

Kakor v tekočem proračunu je tudi letos vnešena postavka 300.000 din za prosvetne domove, postavka za podpore sokolstvu in športnim organizacijam pa je povišana od 260.000 na 400.000 din.

Nadalje so v proračunu še naslednje podpore: za telesno vzgojo učencev in učiteljev 15.000 din, Muzejskemu društvu v Ljubljani 20.000 din, v Mariboru 25.000 din, v Ptuj 15.000 din, v Celju 15.000 din, v Mur ki Soboti 5.000 din in v Škofji Loki 5.000 din, Zgodovini društvu v Mariboru 20.000 din, Prirodoslovnemu društvu v Ljubljani 10.000 din, Geografskemu društvu v Ljubljani 5.000 din, Umetnostno zgodovinskemu društvu v Ljubljani 10.000 din, Narodni galeriji 60.000 din, Akademiji znanosti 50.000 din, Znanstvenemu in slaviškim društvu v Ljubljani 30.000 din, ornitološkemu observatoriju 5.000 din, državnim biblioteki v Ljubljani 25.000 din, šolskemu muzeju na ogledni šoli v Ljubljani 5.000 din in raznim drugim znanstvenim društvom 30.000 din.

Za odkup umetnin, zlasti zbirk, umetno obrtnih predmetov, za odkup starin in za podpore za umetniško izpopolnjevanje je določenih 155.000 din, za arheološka izkopavanja in varstvo zgodovinskih predmetov 10.000 din ter za raziskovanje podzemeljskih jam in za geološke preiskave 10.000 din. Podpore za gledališča znašajo 390.000 din, in sicer Narodnemu gledališču v Mariboru 330.000 din, Narodnemu gledališču v Ljubljani 50.000 din in gledališkim odrom 10.000 din. Nadalje znašajo podpore glasbenim šolam in podvzgoje povzdigo glasbene kulture 50.000 din. Ljubljanski filharmoniji 10.000 din, literarne nagrade za izvirna leposlovna dela 20.000 din, nagrade za najboljšo likovno umetnine iz domačih zrodovine 20.000 din, nagrade za izvirna glasbena dela 20.000 din, za ureditev vojaških pokopališč, spomenikov in grobnic zaslužnih mož 50.000 din, za ureditev pedagoške banovinske knjižnice 4.000 din, za banovinski arhiv v Mariboru 15.000 din, kot prispevek tehničnemu laboratoriju univerze pa je določenih 25.000 din.

Za podpore in štipendije dijaštvu, dijaškim kuhinjam in domovom, za oblačila za siromašne učence ter za prireditve božične skupaj 390.000 din. Za odkup licejskega poslopja v Ljubljani je določenih 500.000 din in za gradnjo novih gimnazijskih poslopij 1 milijon din. Zadnji dve postavki sta novi.

Tehnični oddelki

Poleg prosvetnega oddelka kaže najobčutnejše povečanje izdatkov tehnični oddelki. Prispevek banovine k vzdrževanju cest in mostov, ki so v oskrbi okrajnih cestnih odborov, znaša kakor doslej 16 milijonov din. Poleg tega je predviden še prispevek za izredne stroške pri vzdrževanju banovinskih cest in mostov v višini 1.500.000 din in za rekonstrukcijo cest in mostov 600.000 din. Nadalje je predvidenih 200.000 din za nujna gradbena dela ob elementarnih neizodah, za nabavo in vzdrževanje strojev 400.000 din, za neodložljive rekonstrukcije in obnovo manjših objektov 200.000 din, za prispevke k popravilu in gradnji važnejših občinskih cest 200.000 din, za pomoč pri odplačilu dolgov cestnim odborom in občinam 440.000 din (doslej 300.000), za ceste Ljubljana - Ljilja - Raddece 788.000 din (doslej 500.000), za anuitete in obresti cestnih posojil pa 3.142.000 din (doslej 2 milijona). Za hidrotehnična dela je predvidenih 2,6 milijona din in za vzdrževanje banovinskih poslopij 1.700.000 din (doslej 1 milijon).

Narodno zdravje

Proračun oddelka za socialno politiko in narodno zdravje kaže le manjše spremembe. Nespremenjeni so ostali izdatki za preskrbo siromakov in za ubožni sklad preobremenjenih občin v skupni višini 450.000 din. Za občo zaščito dece in mladine je določenih 200.000 din (doslej 250 tisoč), za podpore ob elementarnih neizodah 200.000, za pomoč izseljencem in priseljencem 250.000, za prehrano brezposelnih 150.000, za podpiranje siromašnih vavencev 250.000, za zavarovanje oseb pri kmetijskih strojih 240.000 din. Za oskrbene stroške v javnih zdravstvenih ustanovah je določeno 3.250.000 din, za zdravljenje siromašnih v zdravstvenih zdravstvenih občinah 1 milijon din in za zdravljenje siromašnih tuberkuloznih bolnikov 450.000 din. Proračun finančnega oddelka je zmanjšan za 1/2 milijona din predvsem zaradi tega, ker je znižana postavka za anuitete št. 1 in 2, ki so bile predvidene v višini 15 milijonov din. V tem proračunu je tudi dolo-

ARTIN

Zapeka, lenivost črevesja so vzrok mnogim boleznim. I-2 Artin dražeje dr. Wandera, vzete zvečer, omogočijo drugo jutro lahko iztrebljenje.

2 komada din 1.50; 12 komadov din 8.—; 60 komadov din 27.—.

čeno 120.000 za reprezentanco in 120.000 din za zaupne zadeve.

Izdatki v proračunu oddelka za obrt in trgovino so v glavnem nespremenjeni. Izdatki za pospeševanje turizma so povišani od 600 na 700.000 din. Nova pa je postavka 100.000 din za banovinski sklad za pospeševanje turizma.

Povečani dohodki

Kritje za ponovno povišanje izdatkov banovinskega proračuna je predvideno v višjem donosu banovinskih davščin. Banovinska doklada ostane nespremenjena in se bo pobirala 50% občna doklada, 5% cestna, 5% zdravstvena in 35% šolska doklada. Predviden donos te doklade pa je povišan od 62,8 na 68,3 milijona din.

Delež iz banovinskega fonda skupnega davka na poslovni promet, ki je bil v zadnjih letih zaradi krivičnega ključa ponovno predmet javne kritike, je letos vstavljen v nespremenjeni višini 2,9 milijona din, med tem ko je bil lani prvotno ta dohodek predviden v višini 10 milijonov in pričakovano, da bo ključ za razdelitev tega centralnega fonda spremenjen.

Donos trošarin je predviden v višini 39,6 milijona din (v sedanjem proračunu 39, milijonov). Iz fonda skupnih banovinskih trošarin je predviden nespremenjen dohodek 9,5 milijona din. Predvideni donos trošarin na električni tok je znižan od 2,3 na 2 milijona, predviden donos trošarin na bencin pa je povišan od 2,3 na 2,5 milijona din donos trošarin na pnevmatiki od 2,3 na 2,5 milijona. Značno pa je povišan predviden donos trošarin na jedilna olja, in sicer kar od 0,85 na 2,3 milijona din.

Donos banovinskih davščin in taks je predviden v višini 19 milijonov din (v tekočem proračunu 17,85). V tem poglavju je povišan predvideni donos 40% doklade k državnim taksam na vstopnice od 700.000 na 1 milijon din, donos takse od prenosov nepremičnim od 10 na 10,8 milijona din in davka na dedščine od 450.000 na 650.000 din.

Borze

13. februarja

Na jugoslovenskih borzah so se danes trgovače nemške klirinške marke nespremenjeno po 13,80, v Zagrebu pa je bil za konec februarja promet po 13,79, za 15. marec po 13,70 in za konec marca po 13,75. Tudi tečaj angleške funta so ostali nespremenjeni in znaša specialni tečaj 238 in svobodni tečaj 253. Grški boni so se trgovali v Zagrebu po 35,50, v Beogradu pa po 36,25.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je Voja škoda pri nespremenjeni tendenci notirala 470 — 472,50 (v Beogradu je bil promet po 471 — 472). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2354 — 2392, Berlin 1762,12 — 1779,88, Bruselj 739 — 751, Curih 995 — 1005, London 205,17 — 208,37, New York 4360,50 — 4420,50, Pariz 115,70 — 118, Praga 150,65 — 152,15, Trst 230,65 — 233,75.

Curih, Beograd 10, Pariz 11,6850, London 20,6750, New York 441,25, Bruselj 74,5250, Milan 23,22, Amsterdam 237,35, Berlin 177,12, Stockholm 106,55, Oslo 103,90, København 92,3250, Praga 15,14, Varšava 83,50, Budimpešta 87,25, Atene 3,90, Bukarešta 3,37.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Voja škoda 470 — 472,50, za mare—april 471 den., 4% agrarne 60,75 — 61,50, 4% severne agrarne 60,50 — 61,50, 6% beguške 89,50 — 90, 6% dalm. agrarne 89,50 — 90, 7% stabiliz., 98,25 — 99, 7% invest. 99,50 — 100,50, 7% Seligman 101 den., 7% Blair 94 — 94,50, 8% Blair 100,25 — 101; delnice: Narodna banka 7800 den., PAB 224 — 230, Trboveljska 187 — 190, Gutmann 35 — 40, Sečera Osijek 78 — 85, Osiječka ljevaonica 175 den., Oceania 290 den., Jadranska 350 den.

Beograd. Voja škoda 470,50 — 471,25 (471 — 472), 4% agrarne 60,75 — 61, 6% beguške 90 — 90,25 (90), 6% dalm. agrar. ne 89,75 — 90 (89,75), 7% invest. 101 den., 7% Blair 94 — 94,50, 8% Blair 100,50 — 101,50. Narodna banka 7880 den. (7880), PAB 231.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ Novosadska blagovna borza (13. t. m.). Tendence mirna. Pšenica: baška in sremska 152 — 154; slavonska 153 — 155; banatska 152 — 155. Rž: baška 142,50 — 145. Ječmen: baški in sremski 146,65 kg 152,50 — 155 jari 68 kg 180 — 185. Oves: baški sremski in slavonski 165 — 167,50. Koruza: baška pariteta Indija in Vršac 95 — 97; baška pariteta Indija in Vršac sušena 106 — 110. 242,50 — 252,50; »2« 222,50 — 232,50; »5« 202,50 — 212,50; »6« 182,50 — 192,50; »7« 152,50 — 162,50; »8« 110 — 112,50. Fižol: baški in sremski beli brez vreč 237,50 — 292,50. Otrobi: baški, sremski in banatski 95 — 100.

— Budimpeštanska termiska borza (13. t. m.). Tendence prijazna. Koruza: za maj 15,80 — 15,81, za julij 16,20 — 16,21.

Premestitve v prosvetni službi

Beograd, 13. febr. p. Premesteni so: prof. Stanislava Trifunović v I. realno gimnazijo v Ljubljani, prof. Stanko Sever v žensko r. g. v Ljubljani, prof. Marija Kovač iz Ptuja v realno gimnazijo v Mariboru, prof. dr. Jovan Krišić iz Sarajeva na realno gimnazijo v Kranju, prof. Ivan Medved iz Ljubljane na žensko učiteljsko v Kragujevcu, učitelj Robert Herbe iz Sp Loga v kočevskem srezu v Veliki Gaber v litijem srezu.

Da ujte za Zvončkov sklad

Opozorilo

Podpisana uprava Gostilničarske pivovarne v Laškem opozarja vse delničarje GPL, naj ne nasedajo neresničnim trditvam, ki jih iznaša g. Ivo Trebar, zasebnik iz Celja, ko obiskuje v imenu dr. inž. Mayercja posamezne delničarje in jih skuša prepovoriti, naj prodajo svoje delnice dr. inž. Mayerju. Ivo Trebar sploh ni delničar GPL in bo za svoje neresnične trditve dal odgovor na sodišču. — Uprava GPL.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

S P O R T

FIS tekme 1939

Zmaga Fincev v stafeti

Med 10 stafetami na 4 x 10 km dolgi progi so prispeli prvi Finci pred Švedi in Italijani — Jugoslavija je zasedla 9. mesto pred Madžarsko

Zakopane, 13. februarja. FIS tekme so se vsa zacinja leta borile z obupnimi vremenskimi prilikami, tako tudi ziaj na Poljskem. T. k pred začetkom svetovnega prvenstva je sicer zapadlo nekaj snega, toda neprestano toplo vreme je kmalu pospravilo snežno odejo, ki je pokrivala smučišče okoli smučkega stadiona. V Zakopanem in je sneg videti le še v posameznih kotanjah. Prireditelji in vodstvo FIS obupuje. Že so začeli računati z možnostjo, da bo treba vse glavne prireditve odpovedati, kajti tekmovalcem je sleherni trening onemogočen. Zlasti so prizadeti skakači, ki do danes sploh niso mogli trenirati. Na skakalnici že skoraj ni sledu več o snegu.

Preložitve proge

Tudi današnji stafetni tek 4 x 10 km je potekel v znamenju žalostnih snežnih razmer. Start in cilj bi morala biti po razpisu v smučkem stadionu, kjer so tudi namestili radijske govornike vseh držav, ki dnevno prenašajo potek posameznih tekem. Ves trud je bil odveč. Progo so morali preložiti v višino 1300 m kar je onemogočilo vsak prenos. Tu je ves čas pihal močan veter, ki je gonil nad vrhovi težke črne oblake, polne snega. V tem vetru, ki je šel do kosti in so ga le nekoliko omiljevale redko padajoče snežinke, se je kljub temu našlo okoli 3000 najbolj navdušenih prijateljev zimskega sporta, da bi gledali borbo najboljših stafet na svetu.

Izid — presenečenje

Izid tekmovalca je prinesel veliko presenečenje. Kakor vsa zadnja leta, se je tudi letos pričakovala velika borba med Finsko in Norveško. Namesto slednje pa se je Fincev pojavil v njihovem sosedu Švedski izredno nevarnem tekmeu ki je z ostal šele v finišu. Pred Norveško so se plasirali tudi še Italijani, ki so se od vseh zastopnikov Srednje Evrope najbolj približali severnjakom in jih že zdaj resno ogrožajo. Spritno naglega napredka italijanskih smučarjev prevladuje splošno mnenje, da ni več daleč čas ko bo Italija najresnejši tekmeu za prvo mesto.

SK Ljubljana

pred odločitvijo

Kaj bo prinesel izredni občni zbor v četrtek 16. t. m.

Vodstvo SK Ljubljana nam je spričo bližnjega izrednega občnega zbora, na katerem se bo skoraj roševalo vprašanje obstoja našega edinega ligaškega kluba, poslalo v objavo naslednje značilne vrstice:

Zalostni nedavni občni zbor SK Ljubljane nam je še v spominu. Mislimo, da je dovolj, če naglasimo, da se zaradi pčle udeležbe ni mogel sestaviti delavoljni odbor, ki bi lahko garantiral za nemoteno delovanje SK Ljubljane. Da vpliva tako stanje porazno na moštvo, nadalje na številne idealiste, ki nosijo vse breme na svojih ramah je povsem umevno.

Sedanemu okrnjenemu odboru ni preostalo ničesar drugega, kakor da skliče izredni občni zbor, ki bo v četrtek dne 16. t. m. ob 20. v salonu pri »Šestici«.

Radovedni smo, da li se bodo odzvali klubovo starejšino članstvo in smpatizerji obupnemu vabilu in prišli vsaj na ta izredni občni zbor. Od udeležbe in števila delavoljnih in zmognih sportnikov je odvisno, ali bomo še letos lahko gledali ligaske tekme v Ljubljani. Če ne bo dovolj razumevanja pri onih, ki so prvi poklicani, da mislijo na našega reprezentanta, potem je več ko gotovo, da bo prišlo do poloma že v četrtek. Skoraj nas je sram pred jugoslovansko sportno javnostjo ko moramo javno priznati, da bje SK Ljubljani dvanajsta ura.

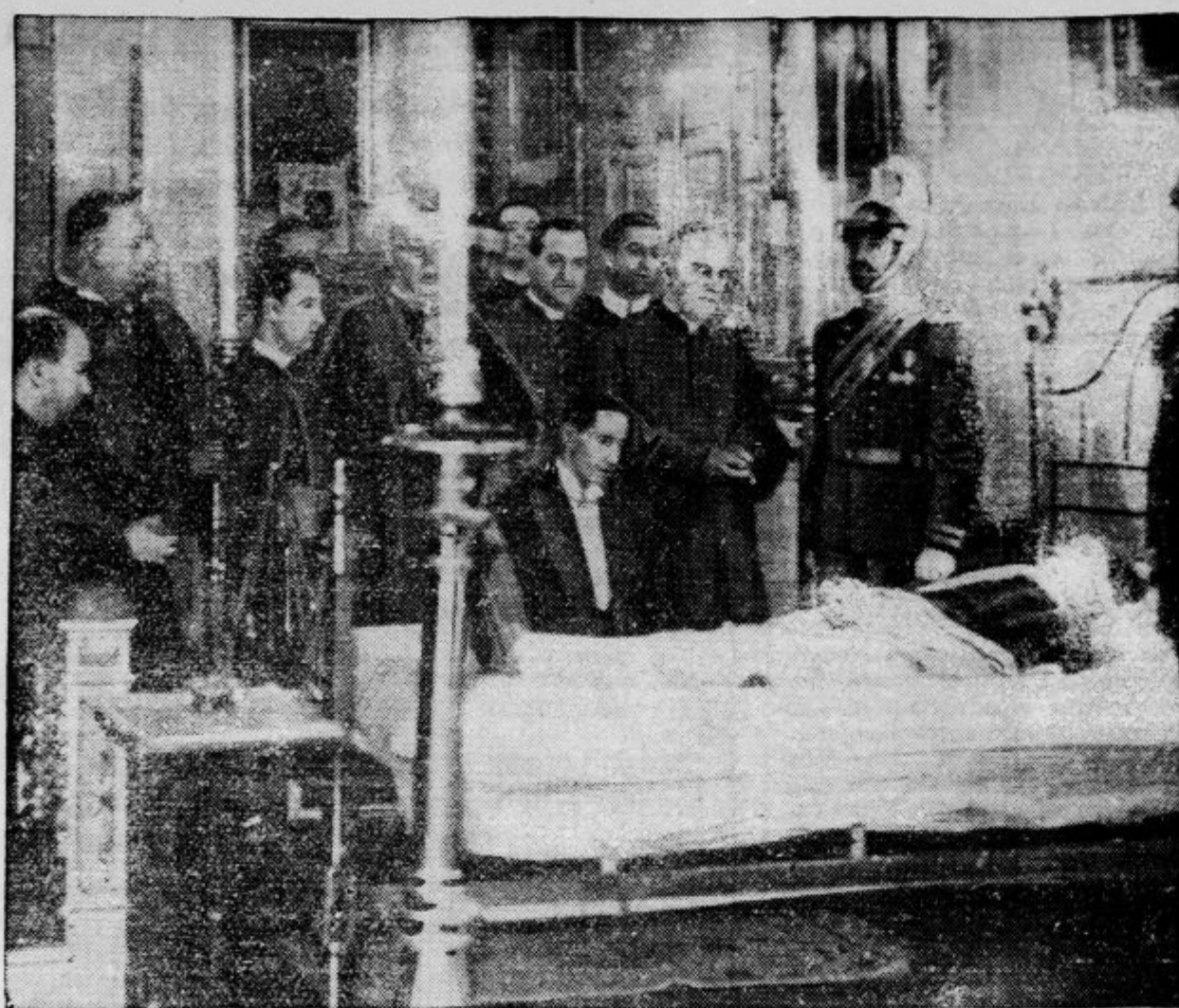
Razp's

skakalnih tekem za juniorje, mladino in naraščaj v Planici

SK Ilirija razpisuje skakalne tekme za juniorje, naraščaj in mladino, ki bodo v nedejo 19. t. m. v Planici. Pravico udeležbe imajo vsi aktivni smučarji

Francoski kardinal ob smrtni postelji papeža Pija XI.

Kardinal Verdier se klanja spominu pokojnega papeža Pija XI. Ob strani mrliča stoji vatikanski gardist, eden izmed telesnih stražnikov poglavarja rimske cerkve

Za neustrašeno vero — angelski pastir...

Potvarjeno proročanstvo o papežih — še pet cerkvenih poglavarjev, potem pride konec sveta...

Ob vsaki izpremembi na stolici sv. Petra se svet običajno spomni prorokov sv. Malahije, nadškofa v Armaghju na Irskem, ki je živel od l. 1094 do 1148, slovel zaradi svoje velike pobožnosti in čudodelnosti ter zaradi tesnega prijateljstva s sv. Bernardom iz Clairvauxa. Sv. Malahiji so dolgo pripisovali proročanstvo o usodi papeštva in rimske cerkve. Še ob smrti papeža Pija IX. so smatrali prorokbe za pristne, češ da jih o po Malahijevo smrti objavil sam sv. Bernard, kasneje pa so se v stvar vtaknili znanstveniki in nepopbitno dokazali, da so prorokbe potvorjeni, nastala šele okoli l. 1590. Za pisca zanimivih napovedi smatrajo kakega gorečega pristaša enega izmed tedanjih kandidatov za papeški prestol.

Napovedi obstoje iz par latinskih besedi, ki označujejo osebe posameznih papežev ter najbolj značilne podrobnosti iz življenja in vladanja poglavarjev rimske cerkve. Za one papeže, ki so živeli pred l. 1590, ni bilo težko izdelati primerne napovedi, vendar je vsekakor čudno, da se prorokbe nekako prilagajajo tudi kasnejšim papežem, o katerih pisec potvorjenega proročanstva ni mogel vedeti ničesar.

Tako na pr. naziva ponarejeni Malahija papeža Pija VI., ki je vladal v letih 1775 do 1799, »peregrinus apostolicus« — apostolski popotnik. Danes vemo, da je ta papež mnogo potoval. Bil je na Dunaju v posetih pri Jožefu II. in kancelarju knezu Kaunitzu. Napoleon ga je preganjal in svoje življenje je končal v francoski Valenci odkoder je še kot truplo potoval v Rim. O Piju IX., ki mu daje prorokbe pridevke »crux de cruce«, — križ od križa, vemo danes, da je pod njegovim vladanjem prenehala cerkvena država in Rim je postal prestolnica Italije. Ako se spominimo, ima italijanski državni grb, ki je tudi grb savojске hiše, velik bel heraldični križ v sredi. Papeževe stiske, križi in težave so tedaj res prišle od križa.

Od papežev, ki so vladali v novejši dobi, ima Leon XIII. pridevek »lumen in coelo« — luč na nebu, kar dopušča seveda najrazličnejše razlage. Isto je s pijem X. »ignis ardens« — goreči ogenj, kar so tolmačili kot gorečo vneto papeža za cerkev. Benedikt XV. ima pridevek »religio depopulata« — opustošena vera ali cerkveno občestvo, v širšem pomenu opustošeni svet. Ta papež je nastopil svojo vladavo v začetku svetovne vojne in ima njegov pridevek brez kakega izumetničenega tolmačenja prav očitno aluzijo na svetovni pokolj. Pravkar umrl papež Pij XI. je označen kot »fides intrepida« — neustrašena vera, kar se da takisto spraviti v zvezo z njegovimi prizadevanji.

Njegovemu nasledniku, ki ni še izvoljen, pravi »sv. Malahija« pastor angelicus — angelski pastir, kar so nekateri razlagali tudi pastir iz Anglije, napovedujoč, da bo to pot izbor kardinalov padel na kakega škofa iz anglosaškega sveta. Zlasti Američani so bili globoko prepričani, da je prorokba menila čikaškega kardinala Mundeleina. Že v kratkem bo najbrž očitno,

da ameriško tolmačenje ni pravo. Za papežem, ki bo izvoljen v začetku marca, omenja prorokba še šest papežev. Eden je »pastor et nauta« — pastir in mornar; o tem pravijo razlage, da bo morda moral bežati iz Rima in jadrati v daljni svet, drugi je »flos florum« — cvetica cvetic, kar omogoča zelo pomirljive razlage, tretji je »de medietate lunae« — od polmeseca; o tem pravijo, da bo prišel iz muslimanskega sveta. Nato sledi papež z nazivom »de labore solis« — od sončnega truda, ki zopet dopušča najrazličnejše razlage, predzadnji je »gloria olivae« — slava oljke, pod njim bo zaključena velika vojna in zakraljevala bo oljka miru. Zadnji papež pa bo »Petrus de Roma« — Peter iz Rima. Pod njim bo po ponarejeni prorokbi izbruhnilo silno preganjanje rimske cerkve. Papež bo tudi moral mnogo pretrpeti, mesto na sedmih gričih bo do tal porušeno, toda premagal bo svoje nasprotnike, nakar bo nastopil dan poslednje sodbe.

Tedaj še pet papežev in konec bo vsega. Če računamo, da vlada vsak papež po 10 let, je le še malo časa do onega dneva, ko bo zapela nebeska tromba in oznanila konec sveta. To proročanstvo so tri sto let smatrali za zelo resno, odkar pa je znanost dokazala, da gre za potvorbo, so Malahijeve prorokbe mnogo izgubile na svoji vrednosti. Tudi zadnji napoved o razdeljanju mesta na sedmih gričih razlagajo v tem smislu, da ne gre za Rim, marveč za kako drugo mesto, saj se današnji Rim razprostira še preko več gričev. Ljudje danes skratka ne morejo verjeti, da bi bil konec sveta tako bliž. Morda je pisca zapustila proroška daljnovidnost ravno pri naših časih. Kdor bo doživel še naslednjih pet papežev, bo lahko tudi popravil napovedi, razlage in tolmačenja. Vsekakor pa je zelo pomirljivo, da je prorokba čisto navaden falzifikat.

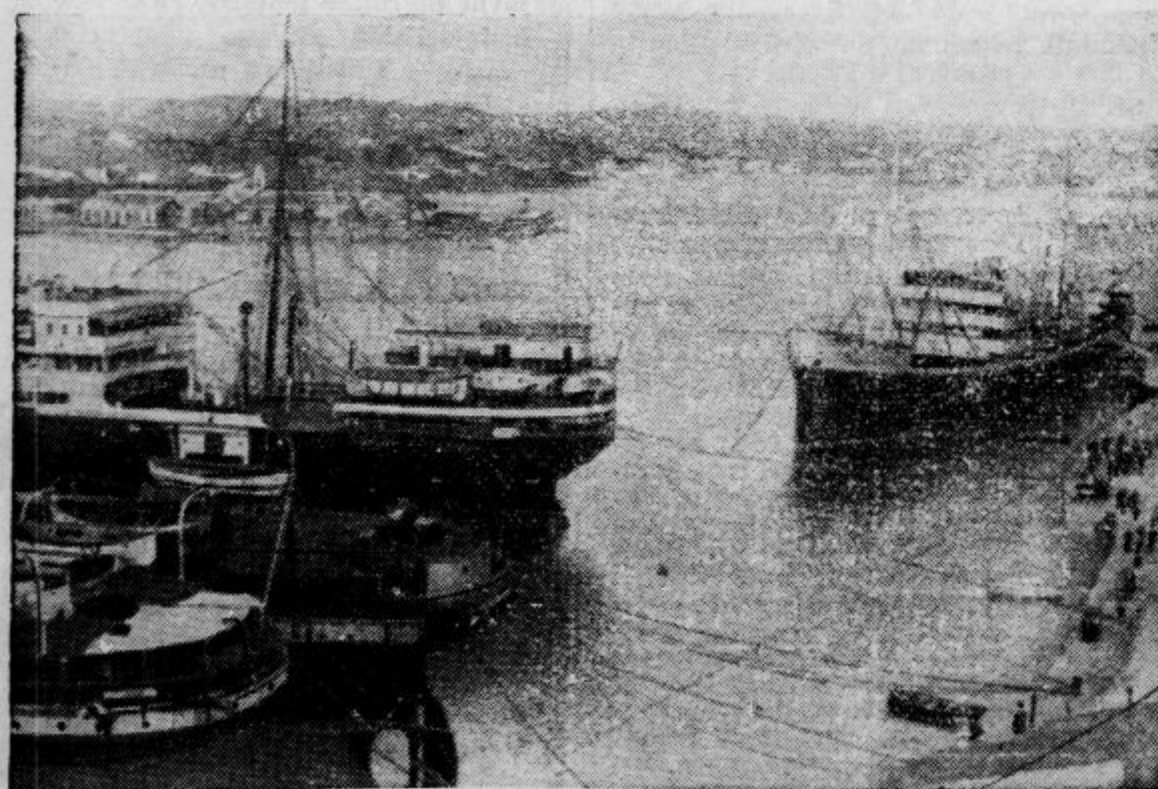
Dva tabora v Španiji

Zemljevid Španije po zadnjih dogodkih. Črno označeno ozemlje je v rokah Francove vojske, ostanek držijo republikanske čete

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Pristanišče na Menorci

Port Mahon na španskem otoku Menorci, ki so ga prošle dni brez boja zasedli vojaški oddelki generala Franca

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je vodna turbina izum slavnega italijanskega slikarja Leonarda da Vinci, ki je naslikal tudi »Zadno večerjo«; da je največje mesto na svetu New York. Mesto samo ima 5 milijonov, z okolico vred pa 11 milijonov prebivalcev; da izdelujejo Kitajci papir iz riževe slame;

da so Spartanci izpostavljali slabotne otroke na gori Tajget;

da ni branilo Termopil samo 300 junakov, temveč najmanj trideset tisoč mož; da je postavil teorijo o gravitaciji Isaac Newton;

da je beseda »alarm« francoskega izvora. V izvirniku se glasi: A l'arme in pomeni po naše: k orožju!

da je posnel posmrtno masko Pija XI. italijanski kipar Mistrozzi v petek zjutraj.

„Prva ljubezen“

V Ameriki pripravljajo snemanje za film »Prva ljubezen« z mlado pevko Diano Durbinovo v glavni ženski vlogi

Hoja z umetnimi nogami

Kot enega izmed čudes moderne kirurgije označujejo primer nekega 18letnega dekleta iz Borkinsidea v Essexu, ki se je rodila brez nog pa ji je operacija vendarle omogočila, da more hoditi in da si je izbrala primeren poklic.

S to operacijo katere podrobnosti še ni. so znane, je zdravnik dr. Barnard uspel, da je dekleta opremil z umetnimi nogami, s katerimi lahko hodi kakor vsak normalen človek tako da ni na zunaj opaziti nič posebnega. Mlada dama, miss Edna Remfreyeva, katere sliko priložujemo angleški listi, ima velikost normalnega človeka in obiskuje ta čas tečaj za strojepljenje ter stenografijo, da bi se kot tajnica osamosvojila. Do operacije je bila prisiljena hoditi z rokami.

Tifus v Bolgariji

V Cvetendilu na Bolgarskem je izbruhnila epidemija tifusa. Število obolelih znaša dve sto, enajst bolnikov je že umrlo. Vlada je določila potrebne kredite, da se epidemija čimprej ustavi.

Žrtev napačne diagnoze

Vsučiliški profesor zakrivil smrt sodnikove žene. Senzacionalen proces v Atenah

Pred kazenskim sodiščem v Atenah se je prošle četrte začela obravnava, ki zbujala največje zanimanje. Na zatočni klopi sedi eden najbolj znanih grških kirurgov z dvema svojima asistentoma. Obtožnica očita zdravnikom, da so povzročili smrt neke pacientke zaradi krive diagnoze.

Obtoženec je univerzitetni profesor, kirurg Logotetopulos. Skupno s svojima dvema asistentoma je prevzel zdravljenje žene sodnika pri vrhovnem kasacijskem sodišču, gospe Stavropulosove. Bolnica je tožila o bolečinah v želodcu in je najprej obiskala specialisto za ženske bolezni dr. Sofijo Ikonomovo. Zdravnica je gospe priporočila kirurga Logotetopulosa, ki je potrdil diagnozo zdravnice, namreč, da Stavropulosova bojuje na želodcu. Priporočil ji je operacijo, ki jo je sodnikova žena v prepričanju, da je pravilna, tudi sprejela.

Noč v gorah

Pokojni papež Pij XI. je bil, kakor znano, izvrsten alpinist. V letih 1889. in 1890. je še kot profesor Achille Ratti in član Italijanskega alpinskega kluba izvršil zelo nevarne in naporene ture, a obenem jih je tudi zelo verno opisal v družbenem mesečniku. Tako je poročal v enem teh sestavkov:

Prišel sem v Zermatt 1. avgusta 1889. skupaj s prof. Grassellijem in v spremstvu Jožefa Gadina ter Aleksija Promenta iz Courmayeura, potem ko smo bili premagali Monte Rosso. Na večer 4. avgusta sem srečal, ko sem se vračal s prehoda znanega premagovalca Matterhorna Franca Bicha in takoj smo se zmenili, da me bo vodil z Gadinom in Promentom na ta vrh. Na pot smo se spravili ob 5. zjutraj. »Toda vreme se je bilo poslabšalo. Turisti so morali čakati do 7., ko so se ob 2. zjutraj odpravili do Črne jezera. Od skale do skale, od vrvi do vrvi je šlo navzgor. Srečali smo karavane, ki so se vračale z vrha in poročale, da so snežne razmere zgoraj zelo slabe. To pa jih ni prestrašilo. Držali so se svari la nekega znamenitega zmagovalca Matterhorna: »Previdnost in počasnost sta tu neobhodno potrebni.« Če opazujete iz Zermatta mesto, na katero se nanašajo te besede, piše poznejši papež, bi ga smatral res za nedostopno. V resnici pa ni tako. Seveda pa le za človeka, ki se lahko zanese na svoje roke in vztrajnost svojih rok. Proti pol 5. popoldne so turisti dosegli vrh. Tu nadaljuje pisec:

»Sonce se je nagibalo k zatonu in je razlivalo poslednje žarke na veličastno in brezprimerno pokrajino. Do svoje smrti ne pozabim presunljivo lepoto brezdnosti, ki se je odpiralo pod goro. Medtem je sonce zašlo in mrzel veter nas je posvaril, da je čas za sesto.«

Sneg se strdi takrat v led, sestopati je bilo treba posamič in z največjo previdnostjo, čeprav je dnevni čas šilil k hitrici. Bilo je tudi nekaj nevarnih trenutkov, n. pr. tedaj, ko je prof. Ratti držal Gadina na vrvi, medtem ko je ta visel nad prepadom. Kaj bi se bilo zgodilo, če bi Gadin zletel v globino? »Mislim, da bi ga bil sam zadržal, kakor sem popeljal sam za nekoliko minut zadržal nekega moža (in kakšnega moža!), ki mi je pred dvema letoma pri ledniku de la Tribulation nenadno izginil spred oči.«

Upanje, da bodo kočje kmalu dosegli, se je izkazalo za varljivo. Vreme pa je bilo ugodno in tako so se odločili, da bodo prebili noč tam, kjer so bili.

»Bili smo vsi v najboljšem razpoloženju. Moji spremljevalci so bili neprestano razpoloženi za petje in mogočni glasovi so zveneli čudovito v ponosni tišini veličastne samote. Mraz je bil hud in čeprav smo si drgnili roke ter prestopali z noge na nogo, smo čutili, da sestopa pred sončnim vzhodom ne bomo mogli nadaljevati. Tako trdi smo bili od mraza. Ko smo torej bili občudovali sončni vzhod, smo nadaljevali pot do kočje, kjer smo zakurili in se okrepčali.«

Članek nadaljuje potem z ostalim veselim sestopanjem in končuje tako-le:

»Ze dolgo sem si bil želel, da bi se mogel veseliti pogleda, ki ga ima človek v večerni zarji in ponoči v gorah. Ta želja se mi je letos bogato izpolnila. Moji izleti so pokazali znova, da je mogoče v ugodnih vremenskih okoliščinah in z zdravim telesom ter duševnim razpoloženjem prebiti noč v najvišjih predelih Alp pod milim nebom.« Na zadnje slavi Ratti tudi »neizrekljivo lepoto pogleda in možnost, pridobiti si tiste izkušnje, ki jih prejmeš le po zadostnem bivanju v zelo velikih višinah, in to le v urah, ko tam ni žive duše.«

Izčrpan letalski rekorder

Ko je Henshaw pristal v Angliji, je bil ves okrvavljen...

Popolnoma utrujen in izčrpan, ves okrvavljen od krvi, ki mu je lila iz nosa, je pristal letalec Aleksij Henshaw te dni v Gravesendu pri Londonu ter stopil iz svojega letala, v katerem je preletel progo London—Kapsko mesto in nazaj.

Prvi rekord je dosegel že na poletu iz Anglije v Afriko, kjer je izprical nenavadno vztrajnost in žilavost. Z 39 urami in 25 minutami poleta je izboljšal zadnji predhodni rekord na tej progi za celih pet ur in 37 minut, na povratni vožnji pa je prekosil svojega prehodnika celo za 17 ur in 27 minut.

Henshaw je namreč rabil za povratek iz Afrike v Anglijo skoro toliko časa kakor za polet iz Londona v Kapsko mesto, namreč 39 ur in 33 minut, dočim je njegov predhodnik letel na isti progi 57 ur. V splošnem je Henshaw rabil za svoj polet štiri dneve in deset ur, letalec pred njim pa je letel po isti progi pet dni in 17 ur.

Na carinarnici v Gravesendu so zmagovalnega letalca pokrepčali, nato se je zahvalil množici za navdušenje. Na vprašanje njegovega očeta, kako je letel, je izjavil, da je bil najbolj naporen del poleta čez Oran, kjer je bilo silno viharo vreme.

Tudi živali imajo hripo

Hripa ni samo človeška bolezen, temveč se loteva tudi živali. To se je pokazalo vprav v zadnjem času na Češkem in Moravskem kjer so ugotovili, da je mnogo konj bolnih na hripi. Zrebetom postane hripa lahko usodna, ker se izrodi čisto v tuberkulozo.

V Krkonoših je praksa pokazala, da hripa z nadaljevanjem jetike živalim zelo nevarna. Tam se je govedo nalezlo hripe od konj in posledica tega so bila številna tuberkulozna obolenja. Ta bolezenski pojav je postal v CSR tako pogost, da se je dr. Maček, profesor veterine na brnški veterinarski fakulteti posebej posvetil študiju te bolezni. Dr. Mačku se je posrečilo pridelati serum, s katerim cepijo na hripi obolelo živino takoj v začetnem stadiju. S cepljenjem je dosegel imenovani živino-zdravnik jako povoljne uspehe. Kjer je uporabil cepivo takoj v začetku bolezni, se mu je posrečilo živino ozdraviti v razmerno kratkem času.

Štiri dni v balonu

Pri nekem manevru v bližini Sheffielda na Anglskem so se po naključju spustile vrvi privezanega balona in opazovalec je z njim napravil neprostovoljno potovanje skozi zrak. Ker zaklopke niso funkcionirale, mu ni uspelo, da bi spravil balon na tla. Cele štiri dni je balon plul v veliki višini, prekal je Irsko morje, končno je pristal na neki njivi pri Corku. Opazovalec je bil popolnoma izčrpan in so ga morali spraviti v bolnišnico.

Nakit Lole Montezove

V Londonu je bil prošle teden na dražbi nakit neke slavnje pesalke Lole Montezove. Med drugimi predmeti je bila napredaj biserna ogrlica s tremi nizi, katero je daroval pesalki bavarski kralj Ludovik I. Ta niz biserov sestoji iz nič manj kakor 249 draguljev.

Japonska zasedba Hainana

Japonska je izkoristila sedanjí položaj Francije in vojaško zasedla otok Hainan, ki leži ob Francoski Indokinji. Po vesteh iz Tokija je prišlo do te okupacije zategadelj, da bi si Japonci ustvarili močno operacijsko oporišče v Južni Kitajski, ter bi onemogočili zalaganje kitajske vojske z orožjem iz Čungkinga, prestolnice Čangkajske vlade

A NEKDOTA

Starl Rimljani so imeli značilen pregovor o kandidatih, ki so prihajali v Vatikan, sigurni svoje izvolitve na papeškem prestolu. Ta pregovor se glasi:

»Kdor pride kot papež v konklave, odide iz njega kot kardinal...«

VSAK DAN ENA

»Ostržite me tako kakor gospoda sosed, samo v sredi mi napravite prečo.« (Ric et Rac)

Kulturni pregled

Deset let umetniškega dela Glasbene matice

Intimna proslava v Matičnem zboru

Ljubljana, 13. februarja
Prisrčen in domače tople večer, kakor je v navadi v krogu Matične družine, je bil v soboto v Hubadovi dvorani Zbrali so se člani Pevskega zbora Glasbene Matice, da pregledajo svoje delovanje v zadnjem desetletju, odkar je prevzel vodstvo zbora operni ravnatelj g. Mirko Polić Večeru so prisostvovali tudi zastopniki glavnega odbora Glasbene Matice, nadalje več skladateljev, med njimi: g. Lajovic in Pavlič, ter drugi člani Matične družine. Ob skrbni postrežbi je dobro znani slovenski kvintet dvignil duše in ubrali glasovi Matičnega pevskega zbora so v narodnih napevih dajali izraza prisrčnemu razpoloženju.

Predsednik Glasbene Matice g. dr. Ravnihar je v toplem nagovoru dal pregled o obsežnem poštvovalnem delovanju ravn. g. Polića tekom zadnjega desetletja kot zborovodje in naslednika velikega mojstra Hubada in mu poklonil v spomin in zahvalo častno darilo. Predsednik pevskega zbora g. Silvan Pečenko, dolgoletni voditelj Matičnega pevskega zbora pa je v izklesanih besedah podal pregled ogromnega dela, ki ga je Matični pevski zbor v minule desetletju opravil pod vodstvom ravn. Polića. Upravičeno je poudaril predsednik, da dvomi, da ima sploh še kako drugo nepokliceno pevsko združenje na kontinentu v desetih letih kvalitativno in kvantitativno tako visoko bilanco. Leta 1929 je bil koncert z Lajovicem »Psalmom« in »Gotovo« Dubarvko in znamenito francosko turnejo s 13 koncerti leta 1930 deset podeželskih koncertov po francoski turneji, nadalje koncert z Vypalekovim skladbo »Poslednje stvari človeka« in drugi koncert v čast slovenskim geografom ter trije koncerti (2 v Ljubljani, 1 v Zagrebu) z Berliozovim »Faustovim pogubljenjem«. L. 1931 koncert s Sittnerjevo »Olkim« ob 80-letnici skladatelja in drugi koncert s Kričkov »Skušnja v puščavi« in Adamičev »Legendo za ženski zbor«. Leta 1932 jubilejni koncerti koncert ob 40-letnici zbora, dobrodelna akademija in svetovni radio-prenos Sattnerjeve »V kripti sv. Cileije«, nadalje ob pevskem festivalu koncert z Lajovicem »Psalmom« in Adamičev »Legendo«, potem Gallusov koncert in koncert s Szymanovskim »Nočnim spevom« in Stravinskima »Simfonija psalmov«. Leta 1933 slavnostni koncert ob 70-letnici Ljublj. Sokola, dva koncerta z Beethovenovo »Missa solemnis«, 4 Gallusovi koncerti na podeželju in v Ljubljani in 2 koncerta z Verdijem »Requiemom«. Sledila sta v 1934 dva koncerta z Berliozovim »Faustovim pogubljenjem« dva Gallusova koncerta v Beogradu in Zagrebu, nadalje koncert na velesemu in o priliki tragične kraljeve smrti žalni koncert s Hrističevim »Opelom«. Ob 85-letnici Masaryka leta 1935 je bil koncert z Dvorakovim »Te Deumom«, Aljaževa akademija, Dav. Jen-

kova akademija z 2 koncer. Najmodernejšo glasbo je zbor predstavil leta 1936 na koncertu z Osterčevim »Magnifikato« in Stolcerjevo »Religiofonijo«, nato dva koncerta z Lisztovim »Kristusom«. Leta 1937. Adamičev spominski koncert, nadaljnji koncert z Mozartovim »Requiemom« in Hubadov koncert v radiu. Leta je zaključil še Foesterjev koncert s »Turki na Slevici«. Lani je zbor nastopil z izbranim koncertom v Postojnski jami, imel nič manj ko 6 radio-koncertov s sporedi a capella in je zaključil koncertno leto s premiero Škerjančevega »Zedinjenja«. Poleg naštetih pa je zbor imel še mnogo radio-koncertov in lepo število drugih koncertnih nastopov. Bilanca: na 92 koncertih 30 sporedov, na katerih je bilo poleg manjših skladb 24 večjih glasbenih del; nadalje 15 radio-koncertov in 35 drugih koncertnih nastopov. Teh koncertov — povprečno po devet na leto — je bilo v Jugoslaviji 67 v 15 raznih krajih države, v inozemstvu (v Franciji, Švici, Bolgariji in Italiji) pa 25 koncertov v 20 raznih krajih, torej skupaj 92 koncertov v 35 raznih krajih držav Evrope.

Predsednik Pečenko je pravilno poudaril, da so pogoji za vsako solidno in pošteno delo, ki teži za trajnimi uspehi, v prvi vrsti: talent in sposobnost, fanatična delavnost, nenehajoča vztrajnost in pa nesebični ljubezen do stvari same. Če verujemo v te premise in priznavamo uspehe Matičnega pevskega zbora smemo trditi, da so pri tem zboru omenjeni pogoji izpolnjeni in članstvu in vsem dosedanjim njegovim umetniškem vodstvu Velik del uspehov zbora ima svoj izvor v redkem, skoro edinstvenem dejstvu, da je imel doslej v svojem že skoro polstoletnem obstoju prav za prav dve pevovodji: nepozabnega mojstra Mateja Hubada, ki je vladal na našem pevskem Olimpu od početkov Matičnega zbora do začetka leta 1929, za njim pa ravn. Polić.

V znak hvalečnosti in vdanosti zbora je predsednik izročil zborovodji lepo v usnje vezano knjigo, na katere listih so v ročnem delu in umetniški izvedbi zabeleženi vsi koncertni in pevski pojavi zbora, naštet po vrsti po letih.

Zborovodja g. Polić se je zahvalil zboru za neutrudljivo vztrajnost in poštvovalnost ter razumevanje, s katerim je sledil in sledi njegovemu vodstvu, ter je, podal nekaj reminiscenc iz svojega glasbenega življenja in bodril člane zbora, naj se še nadalje vdano posvečajo plemenitemu glasbenemu delu ter ostanejo še nadalje zvesti Matičnemu pevskemu zboru. Spominjal se je zaradi bolehnosti odsotnega ravnatelja Mahkote, ki je ves čas zvest in marljiv spremljevalec in snovalec vsake Matičnega delovanja in spretin in previden organizator zborovih pevskih nastopov. Večer bo vsem prisotnim gotovo ostal v prijetnem spominu.

Daljni Orient v Ljubljani

Po gostovanju plesne skupine »Devi Dja's«

Zanimanje za Orient je poživila že pred poldrugim stoletjem romantika. Samorodnim prvinam v umetniških poskusih orientalskih narodov so bila že tedaj v Evropi vrata na stečaj odprta. Čim bolj se je zapadnjak povzpela do prefinjene izdelave in komplicirane, subjektivno-individualne arhitektonike v umetnosti, tem bolj se je oddaljil tisti preprosti nadarjenosti, s katero primitivni narodi v obče ustvarjajo izraz vsemu idejnemu in čustvenemu svetu, ki si hoče tudi na zunaj dajati duška. Pri orientalskih narodih se ta svojevrsna nadarjenost še celo kaže v za nas eksotičnem izrazu.

Kar nam je prikazala plesna skupina »Devi Dja's« s plesalko istega imena na čelu, gotovo presega meje primitivnosti. Malajci, to mongolsko plemo Sundskih otokov (Java, Sumatra, Bali, Ceram itd.), se ponaša sicer z znatno stopnjo arhitekture (templji), glasbe in dramske umetnosti. Iz vplezanosti cele skupine Devi Dja's, dovršenosti, s katero vsi sodelujoči obvladajo že komplicirane kretnje in gibe telesa ter iz premišljene sestave posameznih točk je posneti, da so domorodne vrvine oplemenitene s plesno-umetniškimi pridobitvami višje stopnje. Le dober poznavalec primitivnih azijskih plesov bi mogel izluščiti, kaj je zares tipično domačega v teh religioznih, historičnih, bojnih, mitoloških, ljubavnih plesih in v katerih je več ali manj pristnega jedra. Na drugi strani zopet je bilo jasno videti, da vsebuje današnji, posebno nemški, sodobni ples, ki je opustil klasično obliko plesa na špičkah, mnogo sličnih osnovnih prvin. Zdi se upravičeno trditi, da vplivu primitivnega azijskega plesnega kulta na moderni balet.

Že na zunaj je večer skupine Devi Dja's kazal strogo umetniško lice. Točna izvedba na sporedu označenih točk, gladki potek programa in preprostim, toda vzvišenim nastrojenjem predajajoč se ples, te osobine večera so ostavile dojem resnih umetniških stremiljenj in ciljev. Vse ceneno, s katerim sicer gostujoče trupe pridobivajo radoovednega gledalca, je izostalo. Le usipavanka in javanska podoknica so izpadle iz okvira Monotona, toda brez dvoma pristna, prastara glasba k ostalim točkam se omejuje na boben, gong, lesene ropotulje, ciganski cimbalo, slične instrumente in kitajskemu »kinu« podobno glasbilo ter harmonsko poteka z malimi izjemami enoglasno — uni sono —, melodično pa ne štedi z nam do poslednjega časa tuji toni (tritonus, četrtoni). Petje in sprejavanja zgoraj navedenih dveh točk s havajskimi kitarami učinkuje

osladno, ker se giblje skoro dosledno v slogu dandanes običajnega plesnega šansona s simetrično razčlenbo in ponavljanjem glavnih, v evropski glasbi ustaljenih in že izrabljenih akordičnih funkcij. Po postanku je ta glasba nedvomno mladega datuma.

Poznavalec plesne umetnosti so zanimali dovršeni gibi vitkih teles, ki so kot dobro ubrani instrumenti učinkovito tolmačila vsakokratni nameravani izraz. Zgolj ljubitelje te umetnosti pa je pritegnilo nekaj živčnemu Evropecu nenavadnega, tujega: dosledna enoličnost, umerenost in železna vztrajnost, s katero potekajo vsi plesni gibi in vsa glasba. In vendar ta enoličnost ne na pravi vtis lenosti, običajne monotono. Zdi se, da telesa plesalcev in roke godcev s podvojeno pozornostjo stalno prežeh na kratke in hipne ekstatične vzpone, krike, sunke, udarce, po katerih zapadejo v isti pritajeni mir in prežeče opazovanje. Bolj kot vdanost božanstvu — fatalizem — liči ta nekam prisiljena umirjenost sramežljivosti pred strastnim izbruhom ali strahu pred posledicami nebrzdane krvi. Nekaj živalskemu instinktu sličnega je v teh plesnih stvaritvah, ki skoro nikjer ne kažejo, najsi so sicer premišljeno nrišene, v našem pomenu lo-gične, z umom ustvarjene zgradbe. Posebno zanimivi sta bili »Budhovo razodetje« in »Srimpi« religiozni ples.

Operno gledališče je bilo nabito polno. Da so tudi prijatelji atrakcij prišli na svoj račun ob tej sicer resni demonstraciji eksotične plesne umetnosti, ni dvoma. Obrambni ples na primer jim je nudil v tem pogledu več, kakor bi to zmogla kopica salt in priet. Mlada in brhka telesa, ki so prožno zmogla na videz enostavne, toda glede na enakomernost in skladnost težavne plesne gibe, so v pristnih kostumih odražala več miline pa tudi temperamenta, kakor je tega sicer zmogla preračunana kabaretna golota.

P. S.

Zapiski

Jubilejni zvezek »Misli in dela« je vzbudil tudi pozornost praškega univ. prof. dr. Josefa Páte, starega poznavalca slovenske kulture, ki mu je posvetil v »Nar. Politiki« referat, v katerem se pohvalno izreka o tej publikaciji in navede važnejše članke. Glede članka B. Borka o slovenski kulturi v Jugoslaviji pa izreka željo, da bi bil preveden v češčino, ker kaže, »kakšno pomembno in važno duhovno sestavino tvorijo Slovenci v Jugoslaviji«.

Uspeh nove knjige Louisa Adamiča, Wilson Bulletin v New Yorku uvršča novo knjigo Louisa Adamiča »My America« na podlagi poročil iz javnih knjižnic 25 ameriških mest med deset najuspešnejših

ameriških knjig l. 1938. Poseben odbor je izbral Adamičev »My America« kot najvažnejšo neleposlovno knjigo l. 1938. V odboru, ki je izrekel delu našega rojaka tako visoko priznanje, so bili največji ameriški filozof prof. John Dewey, zena Sinclaira Lewisa, pisateljica Dorothy Thompson, urednik »Saturday Review of Literature« Henry Seidel Carby, kritik Boston Rascoe in več drugih. Ta sklep odbora so prinesli vsi severnoameriški listi in radio ga je razglasil po širni Ameriki.

Slikarju Gojmiru Antonu Kosu je v glavnem posvečena pravkar izšla 5—6 številka odlično opremljene revije »Umetnost« (izdaja Bibliofilska založba, tisk Narodne tiskarne). Dr. Rajko Ložar je prispeval obsežno studijo »Slikar Gojmir Anton Kos«, ki v nji vsebuje opisuje razvoj, umetniško rast in današnji umetniški pomen tega našega slikarja. Studija je opremljena z dvajsetimi reprodukcijami Kosovih del. V številki se nadaljuje članek Bogomila Markalouša »Kaj je umetnost« v prevodu dr. R. Hlavatega, Marjan Marolt prikazuje delovanje slovenskega slikarja Fortunata Berganta v Liki, Iva Breščakova pa nas seznani z osebnostjo in delom lani umrlega italijanskega slikarja slovenskega porekla Piera Marussiga — Marušica. V obilno ilustriranim zvezku je tudi zastopana lirika in sicer Miran Jarc s sonetom »Eros«, Alojz Gradnik s prevodom epigrama Giovanni Battiste Strozziya o Michelangelovi »Noči« in Michelangelovega odgovora na ta epigram Matija Berdnik pa s »Predvečerno pesmijo«, ki takisto opozarja na to novo ime v slovenski poeziji. Izmed ilustracij naj posebej omenimo reprodukcijo nekaterih umetniško-obrtnih del Jele Wilfanove iz Trsta, slik P. Marušica, kipov I. Catticha in Uge Carraja, risb Ramira Menga, slik Maria Lannesa, Dyalme Stultusa in kipov Maria Sartoria in M. Mascherinija. Številko zaključujejo razne vesti in poročila. Za umetniško prilogo ima primer v barvah natiskanega slovaškega ljudskega lesoreza.

Mariborska revija »Obzorja« je začela svoj drugi letnik s pravkar izšlo 1.—2. številko, ki prinaša na uvodnem mestu novo Miska Kranica »Majhne so te stvari«. Dalje so tu objavljeni soneti Branka Rudolfa »Nekaterim rojakom«, Antona Ingoliča novela »Nezgodna Jurja Tementa«, V. K. kratki nekrolog Karlu Čapku, članek B. Borka »Publistika«, I. Bratka razmišljanja »Mladinsko vprašanje in pota njegove rešitve«, dr. Jaroslava Vacka prispevek »Gospodarska obnova češkoslovaške« (v prevodu O. Berkopca), prof. K. Ozvalda »Dvajsetletni obračun vzgojnega ter obrazovnega dejanja in nehanja«, Rudolf Branka članek »Kulturnozgodovinske glose k današnjemu nacionalizmu«, Jana Kučere pregled »Razvoja češkoslovaške kinematografije« (v prevodu J. Bezlaja), dalje prevod reportaže J. Wilsona-Broadbenta »Usodni dnevi« (o dogodkih v zadnjih septembrskih dneh lanskega leta). Med poročili piše Božidar Bajuk o glasbenem življenju v Mariboru v začetku nove sezone, F. K. Kos pa piše o razstavi del mariborskih likovnih umetnikov. Številko zaključujejo ocene iz pera F. Stjanca in F. K. Kosa. Revija »Obzorja« ureja prof. dr. Vladimir Kralj, izdaja pa Mariborska tiskarna.

Londonsko gledališče Q. Theatre je vpri-zorilo 13. t. m. poslednjo dramo Karla Čapka »Matie«.

Naše gledališče

D R A M A

Torek 14.: Zaprt.
Sreda 15.: Potovanje v Benetke. Premiera. Premierski abonma.
Četrtek 16.: Dobruža 1916. Red četrtak.
Petek 17.: Zaprt. (Gostovanje v Celju: Upnikl. na plan).

Sobota 18.: Potovanje v Benetke. Izven »Potovanje v Benetke« je francoska satonska veselega v treh dejanjih, ki sta jih napisala člana pariške Comedie Française: Berr in Verneuil. Delo odlikuje izvrstno zasnovana fabula o zakonskem trikotu v katerem zmaga mož. Duhoviti blesteči dialogi in zabavne situacije ustvarjajo delo, pri katerem bo našlo občinstvo obilo zabave. Igra! bodo moža Debevec ženo Levarjeva njenega oboževalca Jan njenega očeta Levar. slugo Phut. Režija je Debevec.

O P E R A

Torek 14. Lohengrin Red B.
Sreda 15. Frasquita Red Sreda.
Četrtek 16. Cavalleria rusticana. Gluma. Čet Debut gud. Labošove in Polajnar je Red A.

Prva repriza Wagnerjeve opere »Lohengrin«. Izredno privlačno in me'odno delo enega največjih opernih skladateljev vse svetovne literature je imelo pri letošnjem premieri na našem odru popoln uspeh. Zasedba: Lohengrin Francel, Elza Vidaličeva, Ortruda Kogeljeva, Kralj Betetto, Telramund Janko, klicar Dolničar. Dirigent dr. Svara, režiser Primožič.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Torek 14. ob 20. Na ledeni plošči. C.
Sreda 15.: Zaprt.
Četrtek 16., ob 20.: Automelody D.

R A D I O

Torek 14. februarja
Ljubljana 11.: Šolska ura: Od Carigrada do Sirije Potopisne slike in recitacije (gđ. Julija Sušteršič). — 12.45: Balalajke igrajo (plošče). — 12.55: Poročila. — 13.: Napovedi. — 13.20: Narodne pesmi ob spremljevanju orkestra poje g. Friderik Lupša, igra Radijski orkester. — 14.: Napovedi. — 18.: Veselo rajanje (plošče). — 18.40: Nov način vzgajanja (dr. S. Gogala). — 19.: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20.: Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta. — 20.45: Harmonika igra g. Jože Jurman. — 21.30: Pisan sopek (plošče). — 22.: Napovedi, poročila. — 22.15: Veseli zvoki Radijskega orkestra.

Sreda 15. februarja
Ljubljana 12.: Operetni naprevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.: Napovedi. — 13.20: Koračnice in polke (plošče). — 14.: Napovedi. — 18.: Mladinska ura: Iz življenja južnoameriških Indijancev (dr. V. Bohinec). — Nekaj okvirjev za slike (g. M. Zor). — 18.40. Sestav Slovenije po stanovih (g. Milan Valant). — 19.: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fr. Pengov). — 20.: Melody-jazz. — 20.45: Musorgski. Ravel: Slike z razstave (plošče). — 21.15: Koncert na violončelu: g. Čenda Šedlbauer, pri k'virju prof. M. Lipovšek. — 22.: Napovedi, poročila. — 22.15: Cimermanov kvartet.

Beograd 16.45: Narodne pesmi, naprevi in plošče. — 20.: Humor in petje. — 22.15:

Vsa Slovenija bo čitala novi tekoči roman »Jutra«

L. WINDER

Gospod iz Konopišta

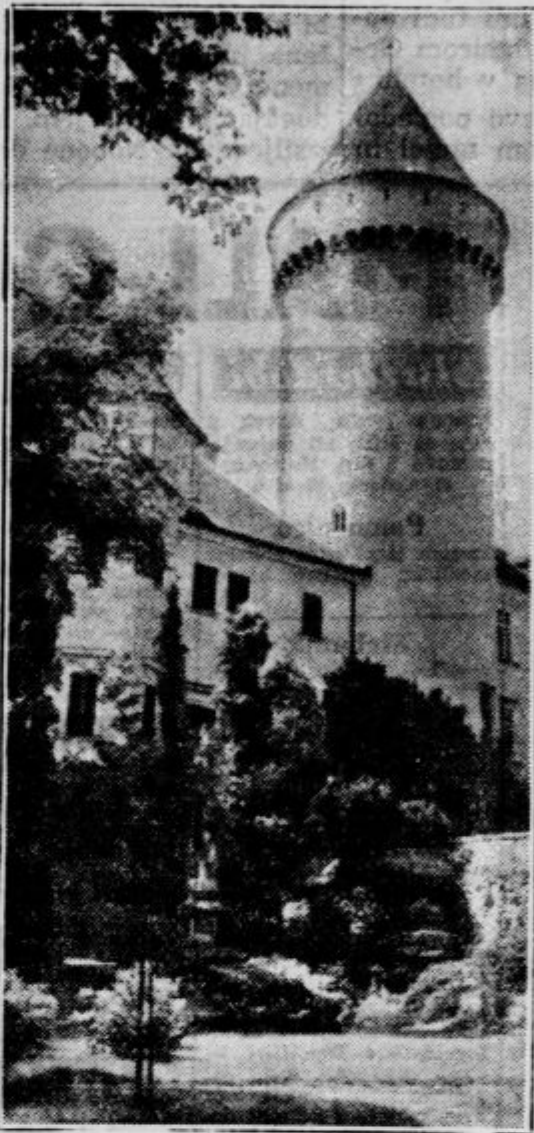
(Franc Ferdinand Habsburg-Este)

ki ga začnemo objavljati

v nedeljo, 19. t. m.

bralcem »Jutra« ne samo v zabavo in užitek ampak tudi kot zgodovinsko podprt, strogo objektivni in psihološko globoko zajet prispevek

k petindvajseti (1914—1939) obletnici izbruha svetovne vojne!

V bleščečem pisanem romanu L. Winderja nastopajo

vse znane osebnosti iz rodbinskih dram in kamariških spletk na avstrijskem dvoru (cesar Franc Jožef, cesarica Elizabeta, prestolonaslednik Rudolf, nadvojvoda Oton in drugi);

vsil aktérji diplomatskega in političnega dogajanja, ki je v svojih naslednjih sprožilo usodni spopad (Goluchowski, Aehrenthal, Tisza, Conrad v. Hötendorf, Potiorek in drugi);

vsil zgodovinski obrazi iz vrst jugoslovanske revolucije, mladi, ki je dne 28. junija v Sarajevu vzela nase grozo Dejanja in slavo Žrtve (Princip, Čabrinović, Grabež, Ilić in njih tovariši);

in karakteristične osebnosti Srbije iz leta 1914. (Nikola Pašić, Anis-Dimitrijević, Tankosić itd.);

V ospredju dogodkov pa stoji

ohola, častihlepna, v svojem strastnem zanosu skoraj demonska, v svojih najnotranjih nagibih marsikomu izmed nas doslej nezumljiva postava

prestolonaslednika Franca Ferdinanda

ki ga je Dunaj poslal v smrt, da bi mogel opravičiti napad na Srbijo

Skrivnost tega zagonetnega moža nam L. Winder prepričevalno odkriva in pojasnjuje. Franc Ferdinand, ki v svoji mladosti premaga bolezen, podedovano po materi in se nato proti cesarjevi volji poroči z neenakoderno grofico Chotek, zaradi katere se mora srdito boriti z dunajskim dvorom, je prikazen simbolnega pomena. Njegov veliki, ob tistem času kakopak že prepoznani načrt: preosnovati Avstro-Ogrsko in znova povišati staro habsburško monarhijo v vodilno silo na evropski celinii, — je osrednja misel tega obsedenca, ki nazadnje, skrhani ob mnogoletnem jalovega čakanja, že sam več ne zaupa svojim načrtom. Ko spremlja rast in zlom ene izmed najnesrečnejših vej trhljega habsburškega drevesa, se ti spet in spet oglašja misel: kakšna snov za tragedijo! A tudi: kakšna snov za roman!

Ta roman boste brali. Z vsak dan večjo nestrpnostjo ga boste pričakovali od nadaljevanja do nadaljevanja. Brez plehkih kolportajskih efektov, zato pa z vso sugestivnostjo rojenega epika vam bo L. Winder v »Jutra« risal pretresljivi portret Franca Ferdinanda in široko, točno panoramo življenja na prevalu iz XIX. v XX. stoletje.

NE ZAMUDITE PRICETKA!

Naročite »Jutra«, kdor še ni naročnik! Zavarujte se zoper nevšečne presledke v branju!

Skladbe za čelo — Zagreb 20: Prenos iz Zakopanov — 20.20. Lahka godba in plošče. — 22.20. Plesna muzika. — Praga 19.25. Vojaška godba. — 20.30: Dvojake pesni — 21.15. Weberjeva glasba. — 22.20: Plošče. — Varšava 21: Chopinove balade. — 22: Lahka glasba s plošč. — Sofija 18: Lahka godba. — 18.45: Klavirski koncert — 19.15: Prenos opere »Madame Butterfly« — 22: Lahka godba in ples. — Dunaj 12: Delavski koncert. —

16: Zabaven spored. — 18.15: Skladbe za čelo. — 20.15: Mešan program. — 21: Godba na pihala. — 22.30: Dunajska glasba. — Berlin 19: Ples glasbil. — 20.15: Kakor Dunaj. — 21: Veliki orkester. — 22.30: Za dobro voljo. — München 19.15: Koncert po željah. — 20.15: Kakor Dunaj. — 21: Pester spored. — 22.30: Orkester in solisti. — Pariz 19.30: Lahka glasba. — 21: Plošče. — 22: Koncert konservatoristov.

Umrl je naš tovariš

BOŽIČ LEOPOLD

URADNIK OUZD

Pogreb blagega pokojnika bo danes v torek, dne 14. februarja 1939 ob 5. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 13. februarja 1939.

Nameščenci OUZD

Po kratki mučni bolezni je dne 12. t. m. na Kliniki v Zagrebu umrl moj najdražji predobri mož, brat, svak in stric, gospod

ing. VRTÉL VLADIMIR

višji kat. inšpektor in šef oddelka fin. direkcije v Banjaluki, imejitelj odlikovanj Sv. Save IV. razreda, Jugoslovanske krone IV. razreda

Blagopokojnega prepeljemo v Ljubljano — mrliško vežo Zavetišča Sv. Jozefa na Vidovdanski cesti 9, odkoder bo pogreb v torek, dne 14. februarja 1939 ob pol 4. uri popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Večni mu spomin, mir in pokoj njegovi duši!

Ljubljana, dne 13. februarja 1939.

Globoko žaljujoči:

LEOPOLDINA VRTÉL, soproga; in rodbina TOMŠIČ

F. G.

Strel v grajski knjižnici

Roman

Seveda niste povedali lady Colchestrski niti besedice o tem odkritju, ampak ste se, kakor domnevam, vrnili v hotelsko pisarno in vprašali, kdo je dopoldne odpotoval. Da sta bila kovčega po naključju zamenjana, ste bili pravilno uganili. Ljubezenska pisma so se začela. »Moj preljubljeni Gerald! in podobno, in ko so vam povedali, da je dopoldne odpotoval sir Gerald Fairfax, niste dalj poizvedovali. Toda zmotili ste se, kajti mož, ki ste ga iskali, ni bil Gerald Fairfax, temveč Gerald Fawcett! Ko je prišlo to pri kronsko-sodni obravnavi in pri vaši pravdi na beli dan, ste spoznali, da ste se motili in v svoji zmoti po nedolžnem ustrelili človeka. Po svoji vrnitvi ste stopili v zvezo z zasebno detektivsko pisarno Pritchard & Lee. To imamo pri kriminalni policiji že davno na muhi, ker časih ubira nedovoljena pota, da pride do svojih podatkov. Kot vohunske svinje so izgrebli vse so rade volje povedali vse, kar je hotel, in tako vam, da so bili za vas brskali po prejšnjem življenju vaše žene. Kot vohunske vinje so izgrebli vse marnje o Pamela Mainwaring, med njimi tudi docela neosnovano govorico, da je nekoč s sirom Geraldom Fairfaxom prebila konec tedna v hotelu.«

Spet je Meredith pomolčal in zvedavo pogledal moža nasproti sebe. Čeprav je bil dan mrzel in

58 v knjižnici ne pretoplo, so stale lordu Colchestr potne kaplje na čelu in gornji ustnici. Z drhtečimi prsti si je prižgal cigareto, toda molčal je. »Sredi septembra, kmalu po vaši vrnitvi v Mardleigh, je dobila vaša žena prvo izsiljevalno pismo. Izsiljevalec ste bili vi! Izmed vseh podlosti, kar sem jih kdaj slišal, je bila to največja! Niti z lakomnostjo, ki vodi navadnega vsiljevalca, se ne morete izgovarjati. Ne, kar ste storili, ste storili iz maščevalnosti, iz ranjenega ponosa, ki ni prenesel zavesti, da je imela vaša žena pred poroko ljubimca. Tudi če bi bili vedeli, da ljubimec vaše žene ni bil Fairfax, ampak Fawcett, bi bili krivo gledali na to razmerje. Sicer pa niste vedeli, in človek, kakršne ste vi, tudi ni zmožen razumeti neskončne tragike, ki je obdajala ta mlada človeka — njune brezupne strasti in njune žalostne odpovedi. Samo lastniški ponos, ne prava ljubezen, je bilo tisto, kar vas je spajalo z žno, drugače je ne bi bili mogli mučiti s temi izsiljevalnimi pismi!«

Lord Colchester je odprl usta, vendar je bilo negotovo, ali je samo globoko zasopel ali je hotel odgovoriti.

»Vem, da vam je bilo v zabavo, ko ste ji napisali ček, saj ste vedeli, da se denar vrne k vam. Tako dobri ste bili z njo, tako polni razumevanja, ko se je zatekla k vam v svoji stiski. Koliko časa bi bili to še nadaljevali, ne vem, a tedaj se je vaša žena na priporočilo stotnika Tracyja obrnila do mene. Z velikim trudom smo dognali, kaj se je dogajalo z denarjem, ki ga je vaša žena pošiljala izsiljevalcu. Nobene druge opore nismo imeli ka-

kor umazan listek z izpremenjeno pisavo, podpisano »Thomas Jones«. Ta listek ste napisali vi, lord Colchester, in izvedenec za pisavo Erik Warren bo pod prisogo potrdil, da more biti listek samo od vaše roke!«

V vsem tem ni bilo niti besedice resnice. Meredith je hotel lorda samo preplašiti. Grafolog mu je bil rekel, da je nemogoče z gotovostjo dognati, ali je lord Colchester res napisal listek ali ne.

»Toda,« je višji nadzornik nadaljeval, »še en dokaz imam. Okravljeni bankovec. To se sliši kakor iz kolportážnega romana, jelite? Ko je vaša žena drugič poslala Tomažu Jonesu denar, se je pri pisanju zbudila s peresom v prst, in ko je vtičkala pismo v ovoj, je videla, da ji je bila kanila na bankovec za petdeset funtov kaplja krvi. Izkušala jo je odstraniti, pa se ji ni posrečilo. Bala se je, da ne bi izsiljevalec mislil, da je bankovec zaznamovan, in rada bi ga bila nadomestila z drugim, a takrat ni imela več denarja in razen tega je hotela dati pismo kar moči hitro na pošto. Ta bankovec, lord Colchester, ste potem sami vplačali na svoj račun. Blagajnik je opazil liso na njem, in številka serije mu je ostala v spominu, ker je bila po naključju številka njegovega polka med vojno.«

Tudi ta zgodba o krvavem bankovcu je bila od kraja do konca izmišljena, a Meredith je bil prepričan, da bo s takšnimi zvijačami izsilil lordu Colchestr priznanje.

»In zdaj ustvarimo poslednji dokazni člen v verigi, ki vas spaja z izsiljevalnimi pismi.«

»Kako mislite to napraviti?« je porogljivo vprašal lord Colchester.

»Tako, da pogledam v vašo jekleno blagajno. Smem prositi za ključ?« Meredith je iztegnil roko.

Earl se je naslonil nazaj in zmajal z glavo. »In če se branim?«

Meredith je pritisnil na zvonilni gumb. »Padlock,« je rekel sobarju, ki je stopil v knjižnico, »poprosite gospoda v galeriji slik, naj prideta sekaj!«

Finger-Fuller je stopil v grofovsko knjižnico, in na obrazu mu je bilo videti, da ga radovednost kar razganja. Za njim je prišel narednik. Meredith je vstal, stopil h knjižni polici, odstranil iz tretjega predala nekaj zvezkov in pokazal na vratca majhne stenske shrambe. »Ali jo znate odpreti?«

Fuller se je sklonil in večje pogledal jekleno omarico. »Veselo me bo, gospod Meredith,« je veselo odvrnil, postavil svoj bleščeči cilindar na dolgo mizo sredi sobane, si opihnil prste in se lotil dela. Meredith in Beef sta ga radovedno opazovala. Na earlovem obrazu sta se menjavala ogorenje in strah. Finger Fuller je nastavljal uho na vratca jeklene omarice, kar najbližje je mogel, ter poslušal delovanje mehanizma, med tem ko je previdno sukal gumb, ki je poganjal kombinacijo.

»To je nezaslišano!« je zakričal lord Colchester in planil pokonci. »Tega ne smete, ako nimate ukaza za hišno preiskavo. Kakršna koli bi bila moja vloga v tej stvari, za to vas dam vreči iz Scotland Yarda!«

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE LOTERIJE

Vrelec sreče

Alojz Planinšek - Ljubljana
BEETHOVNOVA 14

obvešča cenj. naročnike, da so bili dne 11. in 13. t. m. izžrebani sledeči dobitki:

DIN 100.000.— št. 41011
DIN 80.000.— št. 11076 44691
DIN 50.000.— št. 77754 89432
DIN 40.000.— št. 86045
DIN 35.000.— št. 33225 75906 90968
DIN 30.000.— št. 50038
DIN 25.000.— št. 13076 70382
DIN 15.000.— št. 11643 23461 55549
DIN 12.000.— št. 21577 45389 54486
61526 72492 74851

PO DIN 10.000.—
6018 20777 27292 33158 33993 38759 80634
30991 81709 91645 93484 94956 96384

PO DIN 8.000.—
2162 2189 2720 9169 11540 20517 23639
24087 36835 43125 47075 51926 52834 53299
72637 86277 87800 88386 90986 98549

PO DIN 6.000.—
852, 4140 13539 15233 15332 17672 24487
26453 28377 33113 52063 53937 59479 76935
77513 93935 93410 98398

PO DIN 5.000.—
556 827 2107 4098 4460 8409 9672
12186 16633 17027 17278 19469 29978 30546
32429 40165 49902 59457 70882 76699 79416
79499 81266 82652 83128 93913

PO DIN 3.000.—
8040 19261 24601 25790 26384 30383 31307
33154 33535 36428 44191 50700 52526 57893
68266 80872 85741 87317 90402 91104 92496
96357.

Poleg tega je bilo izžrebanih še 4.600 dobitkov po Din 1.000.—.

To sporočilo je telefonično in event. pomota ni izključena. Vsi oni, ki so zadeli v moji kolekturi lahko dobijo dobitke takoj izplačane.

Srečke v raznih serijah so v moji kolekturi novim naročnikom še na razpolago. — Sedaj imate priliko, da v kratkem času zadene večje dobitke v domači glavni kolekturi Vrelec sreče.

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno največji uspeh!

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve loviti

82

Bil je naš prijatelj Utemetuti, ki jo je na nosilnici ubiral za njimi. »Utemetutija zob boli! Utemetutija zob boli! Beli mož pomagati!« je tulil. »Goto-vo je bata nehala učinkovati!« je dejal kapitan, in kakor da ne bi bil vse žive dni nič drugega kakor zobozdravnik, je sklenil: »Da, torej bomo morali nemarni zob izdret!«

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Pomočnik sprejme takoj salon »Nivesa« modistka, Knafljeva ul. 4, 3067-1

Mehanik

z večletno prakso, več vseh avtomobilskih popravil, — dobi takoj službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 3065-1

Hišno pomočnik

mlado, zdravo in urno, zmožno meščanske kuhe in vseh hišnih del, iščem. Začetna plača din 300, Kranj — Poljska pot 4, 3063-1

Zidarja in plekarja

potrebuje za takoj Upravo državnega zgradbišča za tuberkulozo v Topoljici. — Samo prvotne moči naj pošljejo svoje ponudbe brez dokumentov, z opisom dosedanjih služb in zahtevno plače na upravo. 3064-1

Kovinotiskar

(Metalldrucker) dobi delo. Delavnica za izdelavo letencev, Holčič, Novi Sad, Ustavska ul. 29, 2962-1

Frizersko pomočnik

in vjenko sprejme Leonard Pir, — Kranj. 3080-1

Izurneje pletilec

sprejme M. Lazar, Rimska cesta, 2873-1

Prodaj

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Oprema za trgovino z meš. blagom, kompletno, malo rabljeno, naprodaj. — Kozarje 25 p. Dobrova. 3061-6

Auto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Damsko motorno kolo znamke »Sachs« - Motore, lahko, malo rabljeno, prodaj na ugodni ceni pri B. Pušnik, Vojnik pri Celju. 3077-10

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Moško kolo in motorno kolo

350 cm, sportno poceni naprodaj, Cizelj, Ljubljana, Vegova 12, 3014-11

Glasbila

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Kratek klavir

zelo dober, prodam na Gorenjskem, Istotam železna blagajna (Wehrheim). Naprodaj v vseh poslovalnicah Jutra. 3058-26

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Financierja

iščem za dobro lesno trgovino v Sloveniji. Dobro vpeljan, zago imam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »B. 100«. 3069-16

Kupim knjižnice

Vzajemne posojilnice Ljubljana, Kirbiš, Celje. 3066-16

INSERIRAJTE V »JUTRO«

RAZGLAS

OBČINA LAŠKO, SREZ LAŠKI, objavlja v smislu § 8 gradbenega zakona, da bosta

regulacijski načrt za mesto Laško in uredba o njega izvajanju razgrnjena na javni vpogled v času od 1. marca do 31. marca 1939

ob torkih, sredah, četrtkih in petkih v pisarni občine Laško od 8. do 12. ure dopoldne.

Pripombe zoper regulacijski načrt in uredbu morajo predložiti zainteresirani občini najdalj v 15 dneh po izteku tega roka, sicer jih občina ne bo upoštevala.

Zoper regulacijski načrt in uredbu kot obči program za zazidavanje so dopustni edino ugovori:

- glede kršenja zakonskih predpisov o postopanju in
- glede ogrožanja javnega interesa po občinskem oblastvu.

UPRAVA OBČINE LAŠKO, dne 11. februarja 1939.

Tužnim srcem sporočamo, da nas je za vedno zapustila naša ljubljena mati, babica, prababica in tašča, gospa

VOVKO NEŽA

dne 13. t. m., po dolgi mučni bolezni previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb blage pokojnice bo v torek 14. februarja 1939 ob 4. uri pop. izpred mrliške veže Zavetišča Sv. Jožefa (Vidovanska cesta) na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 15. t. m. ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja. LJUBLJANA, dne 13. februarja 1939.

ZALUJOČI OSTALI

Brez posebnega obvestila.

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Dvo ali trisobno stanovanje

v centru ali v okolici glav. kolodvora s komfortom (plin) iščem za 1. maj. — Ponudbe pod značko »Drž. uradnik 88« na ogl. odd. Jutra. 3070-21a

Dvosob. stanovanje

s kabineto in pritlikinami išče tričlanska stalna stranka brez otrok v Sp. Šiški za maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Upokojene«. 2615-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Sobo

opremljeno, solčno, elektr. luč, poseben vhod, oddam. Reber 3, I. desno. Lipovec. 3068-23

Sobico

s posebnim vvhodom oddam gospodični. Ogleda se lahko od 12. do 3. popoldne, Emonska 10a, Verbič. 3072-23

Sobo

s posebnim vvhodom, center, solčno, parket, oddam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 3075-23

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Oporemljeno sobo

centralno kurjavo in posrednim vvhodom iščem za takoj, po možnosti s kopalnico. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centere«. 3062-23a

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Lepa hiša stična vili, s sadnim vrtom in gostilniško koncesijo v Ljubljani, naprodaj radi bolezni, Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 3034-20

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

POT DO SREČE

knjigo in ostale informacije dobite zastoj, ako se obrnete na poznane grafologa Karmaha, Zalec. 81-37

Nevaren požar v Prekmurju

Šalovci, 13. februarja

V Velikih Dolencih blizu madžarske meje je 11. t. m. okrog pol 19. ure zaplapolal ogenj na domačiji posetnice Marije Barbaričeve. Mahoma je bila vsa streha v ognju. Požar se je še močnejše razmahnil, ko se je vnelo seno na podstrešju. Zarenje je razsvetlilo vso okolico do Budincev in do Malih Dolencev. Hiša, hlev in svinjak so pogoreli. Ljudem se je posrečilo rešiti obleko in živino. Škoda je znatna in tem občutnejša, ker posestnica ni bila zavarovana. Kako je požar nastal, ni dognano. Ob času nastanka požara je bila doma posestnica z otrokom. Sin France Barbarič, ki vodi gospodarstvo, je pa bil nekje na obisku. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Malih in Velikih Dolencev ter iz Budincev in so z novo motorno brizgalno omejili in zadušili požar. K sreči je bila v bližini mlaka, iz katere so črpali vodo, pa tudi ozračje je bilo mirno in tako se niso vnele sosednje, s slamo krite strehe. Vrlim gasilcem naj bo za trud izrečena zahvala!

Prvovrstni trboveljski KEMOG

brez prahu, koks, suha drva nudi

L. Pogačnik

BOHORICEVA 5. Telef. 20-59.

INDIO

spravi vse v denar! Sprejme v komisijko prodajo in kupuje: kolesa, šivalne in pisalne stroje, otroške vozičke, pohištvo itd. IGRISKA 14.

Klišeje

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA Po letu, nasip 23

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Lepa hiša stična vili, s sadnim vrtom in gostilniško koncesijo v Ljubljani, naprodaj radi bolezni, Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 3034-20

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

POT DO SREČE

knjigo in ostale informacije dobite zastoj, ako se obrnete na poznane grafologa Karmaha, Zalec. 81-37

„Moj mož ni mogel verjeti svojim očem!“ Pravi, da sem videti za 10 let mlajša

»VIDETI je kakor POGLEJTE, KAKO čudež, to so SEM TO DOSEGLA

bile. Vladkove besede pred dvema meseci sem imela brazde in gube na čelu, okrog oči in ust — vsekar sem imela videz žene v »srednjih letih«. Danes pa se vse moje znanke divijo moji gladki, dekliski koži in čistji polti.

Vsek večer uporabljam rožnato hranilo za kožo Tokalon. Ta vsebuje Biocel, presenetljivi vitalni element mladosti — odkritje slovitnega profesorja dunajskega vseučilišča. Če dan uporabljam kremo Tokalon bele barve, ki napravi kožo čisto in gladko ter odpravlja zaječalce in razširjene znojnice.

NENAVADNO TENKA, a kljub temu zajamčeno zanesljiva!

Manjvredne imitacije energično odklonite, gre za Vaše zdravje!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

INSERIRAJTE V „JUTRO“!</